

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

**Atitudinile profesorilor și părinților
față de implicarea parentală în
parteneriatul școală-familie.
Studiu de caz**

Rezumat in extenso

Coordonator științific: Prof. univ. dr. Mușata-Dacia Bocoș

Student doctorand: Ronit Malka Maimon

Septembrie 2017

CUPRINS

Rezumat	1
INTRODUCERE	2
Delimitarea problemei de cercetat	2
Decalajul de cunoaștere	4
Backgroundul cercetării	4
Relevanța cercetării	7
Structura tezei	8
I. CAPITOLUL I: IMPLICAREA PARENTALĂ ȘI PARTENERIATUL CU ȘCOALA	10
I.1. Implicarea parentală în sistemul școlar	10
I.1.1. Backgroundul dezvoltării implicării parentale în educație	11
I.1.2. Aspecte sociale ale implicării parentale în educație	12
I.1.3. Perspective ale implicării parentale în educație	13
I.2. Importanța implicării parentale în școală	19
I.3. Rolul directorului școlii în implicarea parentală	22
I.4. Motivele dezvoltării fenomenului implicării parentale	26
I.5. Nivelurile implicării parentale	28
I.5.1. Asociații formale ale părinților din Israel	33
I.6. Implicarea parentală în aspecte pedagogice	37
I.6.1. Implicarea parentală în aspecte pedagogice la diferite vârste	38
I.7. Dificultăți în relația părinte-profesor	40
I.7.1. Factori legați de părinți	43
I.7.2. Factori legați de profesori	45
I.8. Percepții ale implicării parentale	47
I.8.1. Percepții ale directorilor de școli față de implicarea parentală	47

I.8.2.	Percepții ale profesorilor față de implicarea parentală în școală	48
II.	CAPITOLUL II: ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND ATITUDINILE PROFESORILOR ȘI PĂRINȚILOR FAȚĂ DE IMPLICAREA PARENTALĂ ȘI FAȚĂ DE PARTENERIATUL CU ȘCOALA	51
II.1.	Studii privind implicarea parentală în Israel și în întreaga lume	51
II.2.	Teorii ale implicării parentale	57
II.2.1.	Teoria lui Epstein privind dimensiunile parteneriatului (1997)	57
II.2.2.	Teoria identificării și vigilenței (Friedman & Fisher, 2002)	60
II.2.3.	Modelul influenței parentale (Hoover-Dempsey et al., 2009)	66
II.2.4.	Abordările ‘Ușa închisă’, ‘Ușa deschisă’ și teoria echilibrului (Friedman, 2010)	69
II.2.5.	Cadrul conceptual al cercetării	73
III.	CAPITOLUL III: DESCRIEREA CERCETĂRII CU TITLUL „ATITUDINILE PROFESORILOR ȘI PĂRINȚILOR FAȚĂ DE IMPLICAREA PARENTALĂ ȘI FAȚĂ DE PARTENERIATUL CU ȘCOALA”	76
III.1.	Obiectivele cercetării	76
III.2.	Întrebările de cercetare	76
III.3.	Ipotezele și variabilele cercetării	76
III.4.	Metodele de cercetare	78
III.4.1.	Paradigma cercetării: cercetarea prin metode mixte	78
III.4.2.	Cercetarea cantitativă	80
III.4.3.	Cercetarea calitativă	81
III.4.4.	Complementaritatea între cercetarea cantitativă și cercetarea calitativă	84
III.5.	Designul cercetării	87
III.6.	Etapele cercetării	89

III.7.	Eșantionul de participanți și metoda de eșantionare	90
III.7.1.	Profilul eșantionului de participanți	91
III.8.	Metodologia cercetării	93
III.8.1.	Experimentul pedagogic	93
III.8.1.1.	Etapa pre-experimentală	93
III.8.1.2.	Etapa experimentală	94
III.8.1.3.	Etapa post-experimentală	94
III.8.2.	Studiul de caz	95
III.8.3.	Interviul	96
III.9.	Instrumentele de cercetare	100
III.9.1.	Chestionarul cu întrebări închise	100
III.10.	Metodele de analiză a datelor	103
III.10.1.	Analiza cantitativă	103
III.10.2.	Analiza calitativă	105
III.11.	Triangulația, validitatea, fidelitatea și generalizabilitatea cercetării	107
III.11.1.	Triangulația ca și strategie de cercetare	107
III.11.2.	Validitatea	108
III.11.3.	Fidelitatea	109
III.11.4.	Generalizabilitatea	110
III.11.5.	Poziția cercetătorului	110
III.12.	Considerații etice	112
IV.	CAPITOLUL IV: REZULTATE	115
IV.1.	Rezultate pentru prima întrebare de cercetare	115
IV.2.	Rezultate pentru a doua întrebare de cercetare	131
IV.3.	Rezultate pentru a treia întrebare de cercetare	135
IV.4.	Rezultate integrative	149
V.	CAPITOLUL V: DISCUȚII	152

- V.1. Discuții privind rezultatele obținute în raport cu prima întrebare de cercetare: Care sunt atitudinile părinților/profesorilor față de implicarea parentală în școală? 152
- V.1.1. Rezultatul Nr. 1: Nu există nicio diferență între atitudinile părinților și cele ale profesorilor în raport cu răspunsurile oferite la chestionar. 152
- V.1.2. Rezultatul Nr. 2: Există o dualitate inerentă între perspectivele profesorilor privind implicarea părinților elevilor lor. Această dualitate se reflectă în atitudinile profesorilor față de implicarea parentală, în special la nivelul naturii implicării. 154
- V.1.3. Rezultatul Nr. 3: Profesorii delegă părinților rolul de a asista și monitoriza învățarea, precum și cel de a-i însoți în cadrul activităților sociale. 156
- V.1.4. Rezultatul Nr. 4: Profesorii consideră implicarea parentală în pedagogie ca o intruziune în arena lor profesională, care afectează statutul lor profesional și autoritatea în fața elevilor. 157
- V.1.5. Rezultatul Nr. 5: Profesorii doresc să îi vadă pe părinți implicați în frontal organizational. 159
- V.1.6. Rezultatul Nr. 6: Părinții consideră implicarea ca pe o obligație personală față de copiii lor, aceasta făcând parte din rolul lor de părinți. 160
- V.1.7. Rezultatul Nr. 7: Părinții consideră că natura implicării lor depinde în mare măsură de școală și de posibilitatea acesteia de a-i implica și integra. 161
- V.1.8. Rezultatul Nr. 8: Toți părinții sunt de acord că pedagogia reprezintă un domeniu care este doar al profesorilor. 164
- V.1.9. Rezultatul Nr. 9: Deși există o dualitate inerentă la nivelul perspectivelor profesorilor față de implicarea parentală, atitudinile profesorilor sunt congruente cu cele ale părinților în privința nevoii implicării parentale în viața școlară. 165

- V.2. Discuții privind rezultatele obținute în raport cu a doua întrebare de cercetare: Există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de subiectul implicării parentale în școală? Dacă da, care sunt aceste diferențe? 167
- V.2.1. Rezultatul Nr.10: Pentru majoritatea diferențelor identificate, atitudinile (percepțiile importanței conștientizării anumitor aspect) sunt mai puternice în rândul părinților, în comparație cu profesorii. 167
- V.3. Discuții privind rezultatele obținute în raport cu cea de-a treia întrebare de cercetare: Care este cea mai bună modalitate pentru realizarea implicării părinților și profesorilor în școală? 169
- V.3.1. Rezultatul Nr.11: Profesorii consideră că se poate realiza implicare optimă prin dezvoltarea unei relații bune de lucru și prin relații interpersonale bazate pe încredere, responsabilitate și toleranță. 169
- V.3.2. Rezultatul Nr. 12: În ciuda sentimentului de ambivalență al profesorilor față de implicarea parentală, aceștia înțeleg importanța părinților în funcționarea școlii. 170
- V.3.3. Rezultatul Nr. 13: Conflictele apar pe fondul lipsei unor limite clare ale implicării parentale, al dificultăților în stabilirea unor canale de comunicare, precum și pe fondul diferențelor între părinți și profesori în raport cu importanța pe care fiecare o atribuie implicării parentale. 171
- V.3.4. Rezultatul Nr. 14: Părinții consideră că implicarea lor trebuie să fie coordonată, trebuie să se realizeze într-o manieră agreată de toate părțile, limitată prin reguli și însoțită de cooperarea și acordul școlii 173
- V.3.5. Rezultatul Nr. 15: Părinții susțin că nu încearcă să treacă dincolo de bariera dintre implicare și interferență și nu înțeleg că implicarea lor poate fi interpretată ca invazivă de către profesori. Astfel, părinții preferă să aștepte să fie solicitați să ajute. 174

VI.	CAPITOLUL VI: CONCLUZII	177
VI.1.	Concluzii factuale	177
VI.1.1.	Concluzii privind prima întrebare de cercetare: Care sunt atitudinile părinților/profesorilor față de implicarea parentală în școală?	177
VI.1.2.	Concluzii privind a doua întrebare de cercetare: Există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de subiectul implicării parentale în școală? Dacă da, care sunt aceste diferențe?	179
VI.1.3.	Concluzii privind a treia întrebare de cercetare: Care este cea mai bună modalitate pentru realizarea implicării părinților și profesorilor în școală?	179
VI.2.	Concluzii conceptuale	182
VI.2.1.	Dezvoltarea unei culturi a implicării parentale în școală: Modelul parteneriatului „escalator”	182
VI.3.	Implicații practice pentru practica educațională	185
VI.4.	Limitele cercetării	187
VI.4.1.	Limite privind esența cercetării	187
VI.4.2.	Limite privind instrumentele de cercetare	187
VI.4.3.	Limite privind poziția cercetătorului	187
VI.5.	Contribuții la dezvoltarea cunoașterii teoretice și practice	188
VI.6.	Direcții viitoare de cercetare	189
	BIBLIOGRAFIE	190
	ANEXE	207
Anexa 1:	Chestionar pentru măsurarea opiniilor părinților față de școală și măsura implicării acestora	207
Anexa 2:	Exemplu de interviu cu un profesor	213
Anexa 3:	Exemplu de interviu cu un părinte	217

LISTA TABELELOR

Tabelul 1.	Complementaritatea între cercetarea cantitativă și cercetarea calitativă	84
Tabelul 2.	Designul cercetării	88
Tabelul 3.	Distribuția (N; %) caracteristicilor demografice ale eșantionului de participanți	91
Tabelul 4.	Diferențele semnificative între atitudinile părinților și cele ale profesorilor	104
Tabelul 5.	Atitudinile profesorilor față de implicarea parentală – interviuri	116
Tabelul 6.	Întrebările pentru care s-au înregistrat diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor	131
Tabelul 7.	Atitudinile părinților față de implicarea parentală – analiza de conținut	135

LISTA FIGURILOR

Figura 1.	Modelul potențialului implicării parentale: relația dintre dimensiunile solidarității, comentarii și implicarea parentală	64
Figura 2.	Cadrul conceptual al cercetării	74
Figura 3.	Răspunsuri la întrebările prezentate în cadrul itemilor 1 (disciplina) și 3 (violența)	132
Figura 4.	Răspunsuri la întrebările prezentate în cadrul itemilor 5 (comportamentul profesorilor) și 6 (atitudinea față de copii)	133
Figura 5.	Răspunsuri la întrebările prezentate în cadrul itemilor 2 (feedback) și 4 (lipsa de respect față de profesori)	134
Figura 6.	Modelul implicării parentale optime (MIPO)	180
Figura 7.	Modelul „escalator” al parteneriatului	182

REZUMAT

Implicarea parentală în școală reprezintă un subiect a cărui importanță a crescut în ultimii zeci de ani, la nivel global, dar și în Israel, iar cercetătorii și practicienii au realizat numeroase demersuri în vederea înțelegerii acesteia și a originilor sale. Ipoteza principală a acestei cercetări este că o colaborare între școală și părinți este deosebit de importantă, având contribuții pozitive, însă, cu toate acestea, există și dificultăți care derivă din acest parteneriat și care pot determina tensiuni și conflicte. Este important să analizăm acest subiect atât din perspectiva cadrelor didactice, cât și din cea a părinților. Prezenta cercetare s-a axat pe analiza atitudinilor părinților și profesorilor privind implicarea parentală în școală. Am considerat deosebit de important studiul ambelor perspective în cadrul aceleiași cercetări.

Prezentul studiu este unul realizat prin metode mixte de cercetare. În prima etapă a cercetării a fost distribuit chestionarul realizat de Friedman și Fisher (2003), care măsoară atitudinile părinților față de școală și măsura în care aceștia se implică în cadrul școlii. Acest chestionar a fost completat de un eșantion de 80 de părinți participanți la cercetare, ai căror copii sunt elevi în ciclul primar, gimnazial și liceal, precum și a unui eșantion de participanți alcătuit din 78 de profesori care predau în învățământul primar, gimnazial și liceal. În cea de-a doua etapă a cercetării s-au realizat interviuri semistructurate de profunzime, care au avut în vedere analiza motivelor atitudinilor identificate în urma aplicării chestionarului, realizându-se astfel o analiză calitativă a acestor atitudini în scopul înțelegerii perspectivelor, gândurilor și sentimentelor care stau la baza acestora (Tzabar Ben-Yehoshua, 2016).

Rezultatele cercetării ilustrează faptul că există doar diferențe minore între atitudinile părinților și cele ale profesorilor (diferențele fiind identificate doar la nivelul a 6 întrebări din cadrul chestionarului). În opinia ambelor grupuri, implicarea este necesară, este importantă atât pentru școală și progresul acesteia, cât și pentru copiii părinților care se implică în școală. Implicarea parentală este probabil un proces de responsabilizare pentru toate părțile.

La nivel teoretic, prezenta cercetare a determinat propunerea Modelului Implicării Parentale Optime (MIPO) și chiar a unui „escalator” al parteneriatului, care ajută atât la înțelegerea atitudinilor părinților, cât și a celor ale profesorilor, în vederea structurării unui parteneriat optim între părinți și profesori, care să existe în școală împreună cu dificultățile specifice și cu modalitățile de a face față acestora. În plus,

creșterea gradului de conștientizare privind aceste atitudini va permite tuturor părților să facă față mult mai bine dificultăților apărute în urma acestui parteneriat. La nivel practic, modelul inovator dezvoltat în cadrul cercetării noastre poate servi directorilor, echipelor de management și cadrelor didactice drept ajutor în structurarea implicării parentale optime în școli. Modelul este unul practic, care poate îndruma profesorii și părinții în a implementa implicarea optimă în școală.

Cuvinte-cheie: implicare parentală, cooperare pedagogică, parteneriat, atitudinile profesorilor, atitudinile părinților, Modelul Implicării Parentale Optime (MIPO), Modelul „Escalator” al Parteneriatului.

INTRODUCERE

Este unanim recunoscută importanța implicării parentale în viața școlară a copiilor. Acest subiect a reprezentat, în ultimii ani, una dintre preocupările sistemului educațional din Israel, în mod particular, dar și a sistemelor educaționale din întreaga lume, în general. Această constatare este făcută din perspectiva cercetătorului care are o experiență de șase ani ca și director de școală. Astfel, dorința noastră a fost de a analiza acest subiect în profunzime și de a studia fenomenul din interior și de a analiza implicarea parentală din diferite direcții și unghiuri.

Numeroase studii realizate în ultimii ani au arătat din ce în ce mai mult că implicarea părinților în viața copiilor lor are o importanță deosebită pentru dezvoltarea corespunzătoare și pentru performanțele acestora. Cu toate acestea, nu se cunoaște încă motivul care îi determină pe părinți să devină implicați sau ceea ce se poate face pentru a-i determina pe părinții care nu sunt implicați în educația copiilor lor să devină implicați. Prezenta cercetare își propune să studieze opiniile cadrelor didactice și ale părinților privind implicarea parentală, cu scopul de a identifica decalajele care ar putea fi acoperite și de a iniția un parteneriat optim între părinți și profesori.

În privința subiectului atitudinilor părinților și profesorilor față de implicarea parentală există studii care ilustrează faptul că există un decalaj între percepțiile părinților și cele ale profesorilor, la nivelul importanței acordate anumitor aspecte și a direcțiilor de acțiune considerate importante de către fiecare parte. Părinții consideră

că prin implicare îi ajută pe copiii lor să își îmbunătățească performanțele. Profesorii, pe de altă parte, menționează adesea că se simt amenințați de părinți, deoarece consideră că părinții nu înțeleg limitele între ceea ce este permis și ceea ce nu este permis în implicarea în activitatea profesorului (Friedman & Fisher, 2002). În vederea prevenirii sau reducerii acestui conflict, trebuie găsit un echilibru la nivelul principiilor implicării. Implicarea parentală este un proces stimulat prin confruntarea cu subiecte controversate și nu prin evitarea acestei confruntări. Implicarea parentală reprezintă, de asemenea, un fenomen social aflat în continuă creștere și de aceea este foarte necesar să învățăm să îi facem față, să o recunoaștem și să încercăm să o direcționăm în beneficiul întregului sistem.

O serie de studii au evidențiat importanța colaborării dintre școală și părinți, dar au menționat, de asemenea, tensiunile și dificultățile care derivă din această colaborare și care pot să influențeze negativ climatul școlar. Alte studii au analizat dacă este posibilă diferențierea între cele trei concepte – implicare, intervenție și colaborare – și au încercat să identifice modelele colaborării dintre părinți și școală (Stein & Harpaz, 1995). Relațiile de reciprocitate dintre aceste trei variabile constituie o parte integrantă a înțelegerii atmosferei, culturii, climatului și naturii educației care fac distincția între o școală și alta. Această înțelegere poate contribui la colaborarea optimă între toți actorii din școală și, cu siguranță, conduce la îmbunătățirea climatului, culturii și educației.

Societatea israeliană se află în mijlocul unui proces în care părinții solicită realizarea drepturilor lor în vederea influențării educației oferite copiilor lor în școală. Ca și parte a acestui context, legătura între sistemul educațional și părinți s-a extins, ceea ce a condus la implicarea parentală în cadrul activității școlare. Această implicare variază de la o activitate pasivă de recepție a unor informații la asumarea responsabilității de către părinți față de ceea ce se întâmplă în școală, lucru care poate determina creșterea standardelor școlii și poate îmbunătăți eficiența învățării.

Lazar, Guttman și Margalit (2000) afirmă că implicarea parentală poate fi exprimată în cadrul a două domenii principale: primul se referă la activități realizate de către părinți acasă, care au legătură directă cu procesul învățării, precum ajutorul acordat la teme, direcționarea și ghidarea elevilor, oferirea unor instrumente pentru învățare precum cărți, computer sau alte resurse. Al doilea domeniu este cel al

activității din școală în care implicarea parentală poate fi exprimată în mod predominant prin acțiuni privind configurarea politicii școlare și activități de tip nonformal. Există un decalaj între percepțiile părinților și cele ale cadrelor didactice privind aspectele considerate relevante și domeniile comune de acțiune considerate importante de către fiecare parte. Părinții consideră că, cu cât se interesează mai mult de teme, teste, sarcini și de ceea ce se întâmplă la școală, cu atât mai mult vor contribui la îmbunătățirea performanțelor copiilor lor și ca atare, le vor deschide acestora calea spre un viitor mai bun (Goldberger, 1996). Profesorii, pe de altă parte, se simt adesea amenințați de părinți, deoarece, în opinia cadrelor didactice, părinții nu respectă limitele dintre intervențiile permise și cele nepermise, depășind adesea granițele acțiunilor permise.

Literatura de specialitate care prezintă cercetări referitoare la relațiile existente între școală și familie s-a concentrat în ultima perioadă pe analiza diferitelor tipuri de implicare parentală în școală, frecvența acesteia și corelația dintre implicarea parentală și dezvoltarea și rezultatele academice ale copiilor. Cu toate acestea, nici un studiu nu a identificat atitudinile părinților sau ale profesorilor privind implicarea parentală; decalajul la nivelul percepțiilor acestora față de acest subiect și modul în care se poate promova implicarea nu au fost abordate. Cercetarea de față are scopul de a identifica pozițiile profesorilor și părinților față de implicarea parentală în școală și de a propune modalități de promovare a acesteia în viața școlii.

Decalajul de cunoaștere

Implicarea parentală în școală reprezintă un subiect a cărui importanță a crescut în ultimele decenii atât la nivel global, cât și în Israel, iar cercetătorii și practicienii au realizat numeroase încercări de a o înțelege și de a-i identifica originile. Ipoteza generală a acestei cercetări este că o colaborare între școală și părinți este deosebit de importantă, având contribuții pozitive, dar, acest parteneriat determină, de asemenea, anumite dificultăți, care pot conduce, la rândul lor, la apariția unor tensiuni și conflicte. Considerăm că studiul implicării parentale trebuie să se realizeze atât din perspectiva profesorilor, cât și din cea a părinților. Cercetarea de față se va concentra pe analiza atitudinilor părinților și profesorilor față de implicarea parentală în școală. Considerăm relevantă analiza ambelor perspective în cadrul aceluiași studiu.

În literatura de specialitate consultată nu au fost identificate studii care să analizeze simultan atitudinile părinților și ale cadrelor didactice sau care să prezinte decalajele dintre cele două perspective. Studiile recente consultate (de exemplu, Shamai, 2008; Friedman, 2010) s-au axat doar pe atitudinile cadrelor didactice, pe cele ale profesorilor care implică părinții în școală sau doar pe atitudinile părinților și nu au analizat diferențele dintre cele două poziții privind implicarea și participarea parentală. Cercetarea noastră s-a concentrat asupra ambelor perspective, cea a părinților și cea a profesorilor, asupra implicării parentale în școală.

Obiectivele cercetării

- Analiza atitudinilor părinților și profesorilor privind implicarea parentală în școala primară (vârsta copiilor cuprinsă între 6 și 12 ani), în gimnaziu (vârsta copiilor cuprinsă între 12 și 15 ani) și în liceele din Israel (vârsta copiilor cuprinsă între 15 și 18 ani).
- Determinarea existenței sau inexistenței diferențelor dintre atitudinile profesorilor sau cele ale părinților față de implicarea parentală în școala primară, în gimnaziu și în liceu, în Israel.
- Elaborarea unui program de lucru în vederea unui parteneriat părinți-școală de succes, parteneriat bazat pe ideea de promovarea cooperării ca și strategie pentru progresul educațional.

Întrebările de cercetare

- Care sunt atitudinile părinților și profesorilor din Israel față de implicarea parentală în școala primară (vârsta copiilor cuprinsă între 6 și 12 ani), în gimnaziu (vârsta copiilor cuprinsă între 12 și 15 ani) și în liceu (vârsta copiilor cuprinsă între 15 și 18 ani)?
- Există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de implicarea parentală în viața școlii din Israel și dacă da, care sunt aceste diferențe?
- Care sunt principiile și valorile care stau la baza celor mai bune modalități de a crea implicarea parentală în școală?

Ipotezele cercetării

1. În școlile primare (vârsta elevilor cuprinsă între 6 și 12 ani), școlile gimnaziale (vârsta elevilor cuprinsă între 12 și 15 ani) și în liceele din Israel (vârsta elevilor cuprinsă între 15 și 18 ani) există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de subiectul implicării parentale în viața școlară.
2. Răspunsurile părinților și cele ale profesorilor din școlile primare din Israel (vârsta elevilor cuprinsă între 6 și 12 ani), școlile gimnaziale (vârsta elevilor cuprinsă între 12 și 15 ani) și din licee (vârsta elevilor cuprinsă între 15 și 18 ani) la problematica implicării parentale în viața școlară vor fi diferite.
3. După implementarea unui program experimental, destinat părinților și bazat pe forumuri de discuții, vor exista diferențe între părinți și reprezentanții conducerii școlii din Israel la nivelul atitudinilor acestora față de implicarea parentală în viața școlară în ciclul primar (vârsta elevilor cuprinsă între 6 și 12 ani), gimnazial (vârsta elevilor cuprinsă între 12 și 15 ani) și liceal (vârsta elevilor cuprinsă între 15 și 18 ani).

Relevanța cercetării

Prezenta **cercetare** își propune să **contribuie la extinderea cunoașterii** prin înțelegerea pozițiilor părinților și profesorilor față de conceperea colaborării părinților și implicarea acestora în școală, a dificultăților care decurg din această implicare și a modalităților de a le depăși. Stimularea conștientizării și a înțelegerii acestor atitudini ne va ajuta să avem un management eficient și să le facem față mai bine. Inovația prezentei cercetări constă în analiza simultană a poziției părinților și a celei a profesorilor față de subiectul implicării parentale, în cadrul aceluiași studiu (nu în studii separate). În plus, în cadrul cercetării noastre au fost analizate atitudinile, care nu au mai fost studiate anterior și care constituie un factor care influențează fenomenul implicării parentale. Cercetarea de față poate fi relevantă pentru directorii instituțiilor de învățământ, echipele de management, profesori și părinți. Tematica abordată reprezintă o preocupare a profesorilor și a părinților, în general, iar de aceea cercetarea noastră le va fi utilă și acestora.

Prezenta cercetare conferă o valoare adăugată cunoașterii în domeniul implicării parentale și al colaborării cu școala și poate susține factorii decizionali din

cadrul Ministerului Educației sau alți specialiști în domeniu în dezvoltarea unor programe pentru implicarea parentală de succes în școală.

CAPITOLUL I: ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND ATITUDINILE PROFESORILOR ȘI PĂRINȚILOR FAȚĂ DE IMPLICAREA PARENTALĂ ȘI FAȚĂ DE PARTENERIATUL CU ȘCOALA

Cercetarea noastră se bazează în principal pe teoriile privind implicarea parentală. Astfel, au fost selectate patru teorii privind acest subiect, teorii care susțin prezenta cercetare: Teoria lui Epstein (1997) privind sferile parteneriatului, teoria lui Friedman și Fisher (2002) referitoare la identificare și vigilență, teoria modelului influenței parentale a lui Hoover & Dempsey (2009) și teoria ușii închise/ deschise și a echilibrului a lui Friedman (2010). Având în vedere că în urma realizării cercetării am dorit construirea unui model optim pentru realizarea parteneriatelor profesori-părinți au fost alese șapte concepte care stau la baza studiului nostru. Conceptele includ parteneriatul optim în viața școlară; atitudinile părinților față de implicarea parentală; atitudinile profesorilor față de implicarea parentală; intervenția părinților în viața școlară; implicarea pedagogică; implicarea la nivel organizațional și parteneriatul între părinți și școală. În Figura 1.I putem observa reprezentarea vizuală a cadrului conceptual.

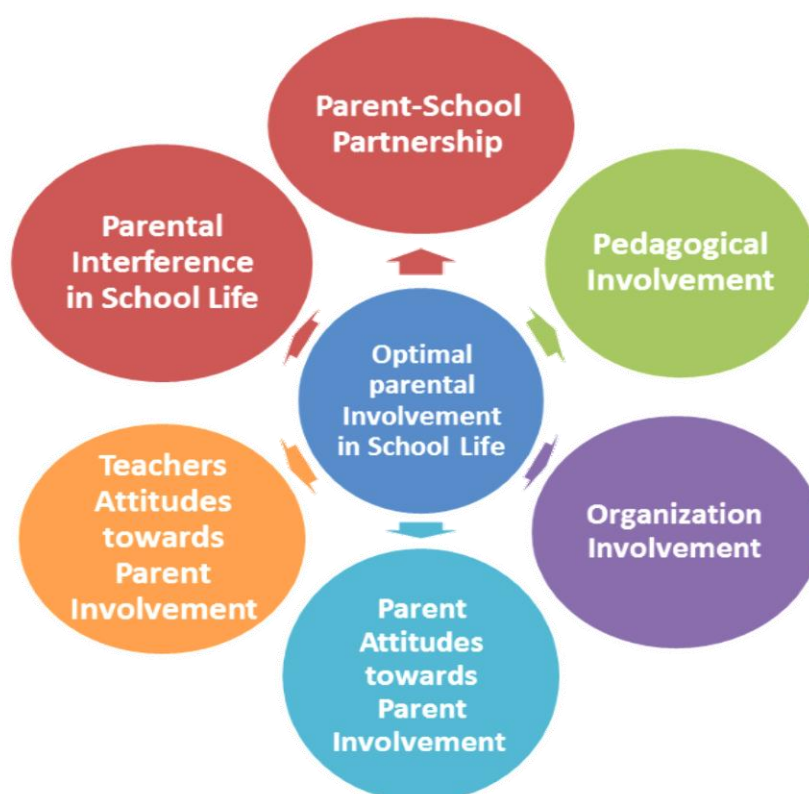

Figura 1.I: Cadrul conceptual al cercetării

I.1. Teoria lui Epstein (1997) privind dimensiunile parteneriatului

Teoria lui Epstein (1997) privind dimensiunile parteneriatului descrie relațiile dintre școli și părinți în raport cu șase niveluri pornind de la nivelul de bază al parteneriatului și terminând cu cel mai înalt nivel al activităților comune realizate de școală, părinți și comunitate. Pentru fiecare nivel sunt menționate responsabilitățile școlii, dar și cele ale familiei.

1. **Parenting** – școlile influențează indirect modelele de parenting prin solicitarea și așteptarea ca elevii să primească sprijin acasă: a-i ajuta pe copii să ajungă la timp la școală, a le oferi timp și spațiu pentru a-și rezolva acasă sarcinile primite la școală, a răspunde și a susține normele de disciplină. Acest model este unilateral, în care școala tinde să influențeze familia fără a le oferi părinților autoritatea, responsabilitatea sau posibilitatea de a influența școala.

Responsabilitatea părinților: îndeplinirea obligațiilor de bază privind sănătatea copiilor, educația și dezvoltarea socială a acestora. Părinții trebuie să se asigure că un copil ajunge la școală bine odihnit, hrănit și îmbrăcat adecvat. Atmosfera de acasă ar trebui să încurajeze comportamentul dezirabil și acțiunea de învățare.

Responsabilitatea școlii: să ofere informații care să îi ajute pe părinți să înțeleagă specificul dezvoltării copiilor lor și să creeze acasă o atmosferă încurajatoare pentru învățare și comportamente dezirabile.

2. **Comunicarea** – școlile mențin canale de comunicare formale și informale în comunicarea cu părinții, precum actualizări scrise privind ceea ce are loc la școală, ședințele cu părinții, orele de consultații telefonice ale profesorilor, datele de contact ale profesorilor. Acest model este unul bidirecțional, în care ambele părți pot iniția comunicarea, părinții având influență limitată, dar fără autoritate sau responsabilitate față de ceea ce are loc în școală.

Responsabilitatea părinților: a împărtăși cu școala informațiile relevante referitoare la ceea ce se întâmplă acasă, informații care pot influența învățarea;

a participa la ședințele cu părinții și a solicita informații și clarificări pentru ceea ce nu le este clar.

Responsabilitatea școlii: A oferi părinților informații de bază referitoare la ceea ce studiază copiii lor la școală și așteptările școlii față de elevi, astfel încât părinții să își poată susține copiii în a-și realiza sarcinile primite la clasă, în a-și planifica timpul, în a alege grupuri și activități la care să participe. Școlile trebuie să utilizeze o varietate de mijloace de comunicare pentru a-i informa pe părinți cu privire la planurile și programele școlare, precum și cu privire la evoluția copiilor lor. Informația trebuie prezentată cât mai clar și inteligibil pentru toți părinții.

3. **Voluntariatul** – școlile recrutează părinți pentru a participa voluntar la activități precum: însoțirea în excursii, organizarea petrecerilor, realizarea unor discuții în domeniul lor de expertiză. Deși acest model este unul bidirecțional, întreaga autoritate rămâne în mâinile școlii, în sensul că aceasta decide care sunt activitățile la care se poate participa voluntar. Părinților le este astfel oferită o responsabilitate limitată. Acest model accentuează canalele de influență ale părinților. Astfel, este posibilă dezvoltarea colaborării între părinți care sunt ușor de influențat și profesorii diriginți care acționează precum „*slujitori care conduc*” (Proverbe, 30:22) sau „*Eu sunt și nu mai există nimeni în afară de mine*” (Zephaniah, 2:15).

Responsabilitatea părinților: fiecare părinte trebuie să încerce să facă voluntariat la școală cel puțin o dată pe an. Voluntariatul se poate face prin a oferi ajutor în clasă, prin a pregăti elevii, prin selecția resurselor pentru anumite proiecte specifice sau prin participarea ca și observator la evenimentele școlii.

Responsabilitatea școlii: a oferi în mod direct informații privind profesorii copiilor, factorii decidenți din școală, a propune o varietate de oportunități de voluntariat în diferite perioade de timp, astfel încât și părinții care lucrează să poată contribui. În cazul părinților copiilor de vârste mici, școala va oferi posibilitatea de supervizare a părinților. Fiecare contribuție parentală trebuie recunoscută și apreciată prin mulțumiri.

4. **Învățarea acasă** – școala se așteaptă ca părinții să fie parteneri activi în procesul de învățare al elevului acasă. Există situații în care părinții sunt solicitați să semneze temele realizate de copii, să îi ajute pe aceștia să scrie

lucrări personale, să fie partenerii copiilor în programele de învățare despre originea familiei, în programele de bar și bat mitzva¹ și altele. Deși acest model este practic inițiat de școală, presupune implicarea parentală în procesul de învățare. În acest caz, un anumit grad de autoritate și responsabilitate este transferat părinților și elevilor (de exemplu, alegerea unei lucrări personale de mini-cercetare, când să fie aceasta realizată etc.). Desigur, există o solicitare de colaborare care să ofere părinților posibilitatea de a influența, deși profesorii diriginți încă limitează responsabilitatea și autoritatea acestora la un nivel destul de redus.

Responsabilitatea familiei: a consilia și a ajuta copilul la teme și la alte sarcini primite la școală. Predarea este activitatea alocată profesorilor, dar părinții pot contribui în mod semnificativ prin încurajări, laude, sfaturi și conversații cu copiii și prin construirea unui mediu adecvat pentru aceștia.

Responsabilitatea școlii: a oferi părinților informații privind rezultatele și performanțele așteptate de la copii, precum și informații privind modalitățile de conversație, susținere și ajutor oferite copiilor prin construirea unui mediu propice învățării.

5. **Luarea deciziilor** – școlile și părinții decid împreună și își împart rolurile privind diferite problematice precum stabilirea curriculumului la decizia școlii, programele de dezvoltare, programele privind educația socială. Școlile organizate sub formă de comunitate includ într-o mai mare măsură părinții și copiii, implicându-i inclusiv în stabilirea politicilor educaționale, a regulilor de comportament, în plasarea profesorilor, în aprobarea bugetului anual alocat diferitelor evenimente și chiar pentru activități destinate exclusiv părinților. Modelul de față este unul bidirecțional și echilibrat. În cadrul acestui model percepțiile asupra parteneriatului variază puternic; principiul după care părinții, profesorii diriginți și copiii se ghidează este acela conform căruia baza responsabilității, autorității și a dreptului de a influența este împărtășită de către toată lumea. În consecință, colaborarea este structurată fiind recunoscute și valorizate rolurile, cunoștințele, competențele și interesele tuturor părților.

¹ Bar mitzvah pentru băieții evrei de 13 ani și bat mitzvah pentru fetele de 12 ani, care marchează trecerea acestora de la copilărie spre vârsta adultă. După aceste ceremonii, fetele și băieții își preiau toate responsabilitățile religioase pentru adulți.

Responsabilitatea părinților – aceștia trebuie să se angajeze în a fi parteneri în luarea deciziilor și în rezolvarea de probleme.

Responsabilitatea școlii – a permite părinților să dezvolte abilități de leadership și de luare a deciziilor, a-i încuraja pe părinți să acționeze în cadrul diferitelor contexte școlare. Este vorba despre un sistem de acțiune care echilibrează diviziunea dintre autoritate, responsabilitate și influență între parteneri.

6. **A colabora cu comunitatea** – în astfel de cazuri, colaborarea se extinde la nivelul unor factori suplimentari din comunitate, precum anumite asociații sau organizații. Se pot realiza programe precum: stabilirea grădinilor zoologice locale, realizarea unor activități comune pentru copii și vârstnici, activități de îngrijire a mediului, siguranța rutieră. Acest model este multilateral permițând inițiative diverse, din parte diferitelor categorii de persoane și din partea unor structuri.

Responsabilitatea părinților – în ciuda faptului că educarea copiilor este o responsabilitate socială comună, părinții trebuie să coopereze cu școala pentru a asigura legăturile cu grupuri sociale, organizații, structuri implicate în demersurile de asigurare a succesului copiilor. Pentru a fi suportive, familiile trebuie să promoveze aceste legături în diferite contexte și cu diferite ocazii.

Responsabilitatea școlii: Misiunea școlii este exercitată cu ajutor din partea familiilor în crearea liniilor de comunicare și a parteneriatelor cu comunitatea și în oferirea de oportunități de învățare pentru ca toți copiii să aibă succes, prin promovarea accesului părinților la serviciile și resursele comunității, precum serviciile medicale și cele sociale.

Epstein (1991, 1993) s-a axat pe o scală în care apar perspectivele școlilor privind relațiile reciproce dintre școală, părinți și comunitate. Modelul acestei autoare ne permite să observăm și să clarificăm relațiile reciproce, dar nu ne oferă elemente practice pentru managementul parteneriatului. Acest model este unul foarte general și nu este sensibil la existența concomitentă a diferitelor tipuri de parteneriate, cum ar fi situația în care profesorii lucrează singuri la curriculum, în timp ce toate părțile colaborează în programele sociale.

I.2. Teoria identificării și vigilenței (Friedman & Fisher, 2002)

Teoria lui Friedman și Fisher (2002), contrar teoriei prezentate mai sus, pornește de la ideea conform căreia problematica implicării parentale este alcătuită din două concepte de bază: vigilența și identificarea. Diferitele combinații ale acestor concepte creează diferite niveluri ale implicării parentale.

Teoria **identificării și vigilenței** (Friedman & Fisher, 2002) explică modalitatea de creare a potențialului pentru implicarea parentală. În acord cu această teorie, tendințele părinților de a se implica în activitatea copiilor lor de la școală sunt formulate prin îmbinarea diferitelor niveluri ale identificării realizate de părinți cu școala ca și instituție educațională, cu ceea ce are loc la școală și vigilența lor față de acestea. Un nivel crescut de identificare parentală cu școală semnifică faptul că părinții privesc pozitiv valorile pe care școala dorește să le formeze copiilor și că părinții susțin normele pe care școala le adoptă. O identificare parentală crescută cu școala demonstrează că părinții privesc pozitiv valorile pe care școala dorește să le transmită copiilor, iar opusul acestei situații are loc atunci când părinții nu acceptă normele și valorile pe care o școală dorește să le insuflă copiilor. Vigilența – care semnifică opusul indiferenței – se exprimă prin faptul că părinții manifestă un interes activ față de ceea ce se întâmplă la școală și față de contribuția școlii la educația copiilor lor, acordând atenție foarte mare față de ceea ce are loc în școală. Aceste două componente creează potențialul implicării parentale, potențial care poate fi valorificat în anumite condiții.

Identificarea este dependentă de nivelul de cunoștințe pe care părinții le au despre sistemul educațional, în general, și despre școala în care studiază copiii lor, în mod special. O identificare parentală redusă cu școala înseamnă că părinții nu acceptă și nu sunt de acord cu normele și valorile pe care școala dorește să le transmită copiilor. Pentru a ilustra acest lucru, vom aminti faptul că la începutul anilor 1950' nivelul identificării parentale față de sistemul educațional era scăzut în orașele aflate în dezvoltare² în Israel, existând un nivel scăzut de conștientizare a ceea ce se întâmplă în școală. Existau părinți care credeau că școala constituie o pierdere de timp și o pierdere generală de resurse economice. Mulți dintre părinți preferau să își țină copiii acasă, iar aceștia să îi ajute în susținerea familiei din punct de vedere financiar.

² Orașele aflate în dezvoltare sunt așezări care au fost construite pentru a oferi locuințe imigranților și pentru a scădea presiunea exercitată asupra centrului țării.

Acest lucru a fost deosebit de evident în privința fetelor. În prezent, există foarte puține cazuri de lipsă de identificare a părinților cu școala, chiar și în zonele aflate în dificultate.

Vigilența parentală față de orice este legat de ceea ce are loc la școală a crescut foarte mult în ultimii ani în rândul multor grupuri de părinți (Friedman & Fisher, 2002). Percepția importanței educației ca și bază a succesului personal și a integrării eficiente în economia din societatea națională și internațională a dezvoltat semnificativ conștientizarea a ceea ce are loc în aceste instituții, care au menirea de a construi fundamentul pentru un viitor de succes. Expresia practică a vigilenței părinților este implicarea concretă a acestora în ceea ce are loc la școală. Această implicare poate fi însoțită de identificare la diverse niveluri și, prin urmare, implicarea cu scopul de a ajuta școlile și de a le sprijini (în cazul unor niveluri înalte de identificare) sau de a împiedica școlile să acționeze în mod liber, în conformitate cu principiile declarate (în cazurile de identificare scăzută).

În prezent, pot fi identificate diferite niveluri ale vigilenței și identificării care pot fi experiențiate prin următorii factori:

1. Percepții diferite ale finalităților educaționale (valori, subiecte unice ale educației și accente în educație).
2. Percepții diferite față de metodele și abordările din educație (abordarea problemelor disciplinare, liberalism versus conservatorism, metode de predare unice etc.).
3. Diferite percepții față de școală și contribuțiile parentale la procesele educaționale, dezacorduri privind gradul de colaborare dorit.

Bazându-se pe conceptele de identificare și vigilență, Friedman (1990) a propus un model pentru a încerca să explice nivelurile implicării parentale în procesele educaționale ale copiilor. În acord cu acest model, tendința părinților de a se implica în activitatea copiilor lor de la școală este formalizată prin diferite îmbinări ale nivelurilor celor două componente.

În raport cu modelul denumit „Potențialul implicării parentale” îmbinarea dintre diferite grade ale identificării și vigilenței conduce la crearea a cinci circumstanțe principale în care părinții relaționează cu școala. Acestea sunt (Figura 1):

1. **Alienarea** (nivel scăzut de identificare și nivel scăzut de vigilență) – părinții sunt distanți față de școală și față de tot ce are legătură cu aceasta, pentru că nu

recunosc importanța educației copiilor lor și nu sunt interesați de ceea ce se întâmplă la școală (Nr. 1 în figură).

2. **Abținerea de la implicare** (nivel crescut de identificare, dar scăzut de vigilență) – părinții susțin foarte mult școala, care, din perspectiva lor, reprezintă un mijloc de educație a copiilor lor. Părinții recunosc importanța și rolul școlii, dar nu acordă atenție față de ceea ce se întâmplă în școală. Acest lucru este cauzat de lipsa de timp, de încrederea în abilitățile personalului școlii sau de sentimentul că ei, în calitate de părinți, nu sunt capabili să ajute sau chiar nu înțeleg ceea ce face școala pentru copiii lor (Nr. 2 în figură).
3. **Implicare fără identificare** (nivel redus de identificare și nivel crescut de vigilență) – părinții sunt foarte vigilenți față de ceea ce se întâmplă în școală, dar nu au nicio idee consolidată privind importanța procesului educațional sau importanța școlii pentru copiii lor (Nr. 3 în figură).
4. **Implicare moderată** (nivel mediu de identificare, dar crescut de vigilență) – părinții se identifică la nivel moderat cu procesul educațional, dar îi cunosc avantajele și limitele. Aceștia consideră că ei trebuie să cunoască o parte dintre elementele specifice școlii, dar înțeleg faptul că această implicare trebuie să fie limitată (Nr. 4 în figură).
5. **Implicare optimă** (nivel crescut de identificare și nivel crescut de vigilență) – părinții identifică într-o mare măsură importanța școlii și a proceselor educaționale care se desfășoară în această instituție. Aceștia consideră că trebuie să fie foarte prezenți în activitatea profesorilor pentru a ajuta școala în a-și atinge scopurile sau pentru a supraveghea și a se asigura că școala își atinge finalitățile propuse (Nr. 5 în figură).

Este important să accentuăm componenta identificării, care reprezintă o cheie pentru înțelegerea implicării parentale. În plan teoretic, gradele diferite de identificare și vigilență, nu depind unele de altele (Figura 1), dar putem presupune că un nivel crescut de identificare poate fi relaționat cu un nivel crescut sau scăzut de vigilență, în timp ce un nivel redus de identificare ar fi, în general, legat doar de un nivel scăzut de vigilență (Friedman, 1990). Modelul este prezentat în Figura 2.I.

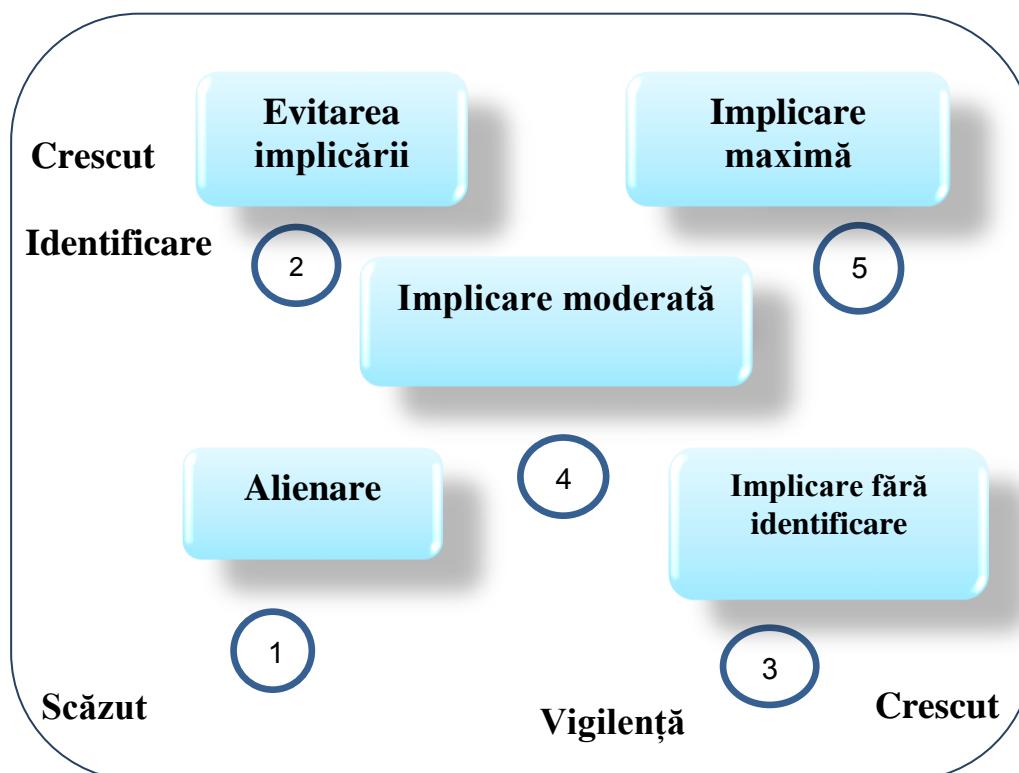

Figura 2.I: Modelul potențial al implicării parentale: Relațiile dintre dimensiunile solidarității, comentariile și implicarea parentală

În prezenta cercetare am utilizat un chestionar de atitudini conceput de Friedman și Fisher (2003), care include afirmații care descriu atitudini, sentimente, gânduri și modele de comportament care îi caracterizează pe părinții ai căror copii sunt elevi. Afirmațiile care descriu atitudini și caracteristici ale modelelor comportamentale ale părinților, evaluează, într-o anumită măsură, vigilența și identificarea părinților față de implicarea parentală, astfel încât este posibilă definirea comportamentului lor în privința implicării și a modalității în care aceștia percep această implicare.

I.3. Modelul influenței parentale (Hoover-Dempsey et al., 2009)

Modelul influenței parentale conceput de Hoover-Dempsey et al. distinge categoriile care se referă la motivația părinților pe de o parte, iar pe de altă parte la factorii care influențează motivația personalului didactic sau a specialiștilor. Autorii au analizat factorii care influențează motivația personalului didactic prin trasarea unor linii paralele față de comportamentul părinților și au identificat categoriile care sunt identice în cazul părinților și al personalului.

Modelul influenței parentale construit de Hoover-Dempsey et. al. (2009) stabilește modalitatea de influență a implicării parentale pornind de la motivația pentru implicare a părinților (nivelul de bază) și influența acestora în alegerea unui anumit tip de implicare, trecând la mecanismele implicării utilizate de părinți (precum încurajări, ilustrarea unor exemple personale și predarea) și finalizând cu modalitatea în care copiii experiențiază și percep implicarea și influența acestor percepții asupra caracteristicilor care susțin predarea (simțul autoeficacității, motivația intrinsecă pentru învățare, strategii de planificare și realizarea auto-reglării în raport cu tot ceea ce are legătură cu profesorii și școala). Toate acestea au, în schimb, influență asupra rezultatelor elevilor. Analiza nivelului de bază a modelului, motivația pentru implicarea parentală, este clarificatoare și semnificativă în înțelegerea factorilor care influențează gradul implicării parentale și tipul acestei implicări.

I.4. Abordările „Ușa închisă”, „Ușa deschisă” și teoria echilibrului (Friedman, 2010)

Friedman (2010) a ilustrat trei abordări care reprezintă distanța socială între școală și comunitate, pornind de la distanța cea mai mare („ușa închisă”), trecând apoi la o relație echilibrată între școală și comunitate (Teoria echilibrului) și încheind cu distanța cea mai redusă („ușa deschisă”).

- **Abordarea „Ușa închisă”** – reprezintă distanța socială cea mai mare între școală și comunitate. Această abordare se bazează pe opinia cadrelor didactice și a directorilor, care consideră că intervenția comunității (nu menționăm interferența) în procesul educațional al copiilor este externă și poate fi chiar negativă. Premisa este că școala poate să se ocupe într-un mod satisfăcător de tot ceea ce are legătură cu educația copilului. Astfel, participarea comunității ar trebui să fie minimă, pentru că prezența părinților în școală ar putea dăuna abilității profesorilor de a-și realiza rolul. Părinții pot reprezenta un obstacol în derularea procesului educațional, în atingerea obiectivelor și în manifestarea unei judecăți profesionale, pentru că nu au pregătire de specialitate și au anumite sentimente față de copiii lor, o anumită subiectivitate. Această abordare este congruentă cu teoriile sociologice care se referă la relațiile și conexiunile dintre marile organizații birocratice și familii, respectiv grupuri care trăiesc în unitățile vecine din apropiere. În privința acestui aspect Max Weber considera

că sistemele puternice familiale tind să pună în pericol birocrațiile raționale, bazate pe abilități, talent și profesionalism (Weber, 1974 în Friedman, 2010).

- **Abordarea „Ușa deschisă”** reprezintă o distanță socială foarte redusă și astfel constituie polul opus al abordării ușii închise. Această abordare pornește de la premisa că majoritatea proceselor educaționale de bază au loc în afara școlii, în cadrul familiei, împreună cu prietenii, cu vecinii. În plus, sursa motivației necesare pentru învățarea în școală este familia elevilor și viața lor cotidiană. Acest lucru presupune o relație apropiată între școală, familie și comunitate. Există doar câteva teorii sociologice care susțin această abordare; cu toate acestea, abordarea este întâlnită des în rândul psihologilor și practicienilor (Bennis, 1966; Fusco 1964 în Friedman, 2010). Multe țări, inclusiv Israelul, au adoptat această abordare cu mai mulți ani în urmă, iar acest fapt a fost exprimat prin orientarea „centrarea pe elev”, care a fost foarte frecventă în anii 1980' și 1990'.
- **Teoria echilibrului** – Această a treia abordare atribuie o anumită validitate celor două abordări menționate mai sus. Ideea fundamentală a acestei abordări este că relațiile intime existente între școală și comunitate, precum și menținerea unei distanțe sociale trebuie să fie echilibrate la diferite niveluri, în situații diferite, pentru a atinge în mod optim obiectivele educaționale urmărite. Astfel, teoria echilibrului este o teorie situațională, care îmbină modelele de comportament (ale unei relații între școală și părinți) și diferitele situații. Teoria se bazează pe două condiții extreme de eroare. Prima – în care relația reciprocă între școală și comunitate este prea apropiată, iar standardele profesionale potrivite sunt compromise. A doua – în care relațiile reciproce dintre școală și comunitate sunt mult prea distante, iar coordonarea necesară școlilor și părinților nu poate exista și se întâmpină dificultăți în realizarea relației școli-părinți. În vederea evitării acestor situații extreme, teoria echilibrului specifică că distanța socială optimă trebuie să fie între cei doi poli, cel al intimității și cel al izolării. În acest punct de echilibru școala ar fi suficient de aproape pentru părinți și pentru comunitate, astfel încât coordonarea necesară să fie posibilă, dar nu atât de aproape încât să împiedice realizarea sarcinilor educaționale la nivelul profesional adecvat.

CAPITOLUL II: DESCRIEREA CERCETĂRII CU TITLUL „ATITUDINILE PROFESORILOR ȘI PĂRINȚILOR FAȚĂ DE IMPLICAREA PARENTALĂ ȘI FAȚĂ DE PARTENERIATUL CU ȘCOALA”

II.1. Paradigma cercetării: cercetarea prin metode mixte

Paradigma abordată în prezenta cercetare este cea a îmbinării paradigmatelor pozitivistă și post-pozitivistă. Considerațiile noastre, ca și cercetător, pentru a alege această paradigmă au fost elementele privind abordarea comună a îmbinării metodelor de cercetare cantitative cu cele calitative. În cercetarea prin metode mixte se pot măsura, parțial, elemente de natură cantitativă prin intermediul chestionarelor sau anchetelor, instrumente caracteristice cercetării cantitative, ale cărei rezultate pot fi cuantificate (Wisker, 2001), precum și elemente de natură calitativă care răspund întrebărilor *cum* și *de ce* din cadrul cercetării și pot fi studiate prin intermediul interviurilor, un instrument caracteristic pentru cercetarea calitativă. În prezenta cercetare au fost analizate atitudinile profesorilor și atitudinile părinților față de implicarea parentală în școală. Latura cantitativă a cercetării a inclus chestionare, al căror scop a fost de a măsura atitudinile părinților și profesorilor față de școală și gradul de implicare a acestora, date care pot fi măsurate cantitativ și care au fost prelucrate statistic. Latura calitativă a cercetării a inclus interviuri de profunzime în care s-a urmărit analiza, interpretarea atitudinilor identificate cu ajutorul chestionarelor menționate anterior, lucru care permite înțelegerea la un nivel profund a percepțiilor, gândurilor și a sentimentelor (Tzabar Ben Yehoshua, 2001). Cercetarea calitativă completează abordarea cantitativă prin faptul că încearcă să înțeleagă natura comportamentului participanților și modul în care aceștia își interpretează propria viață (interpretarea nu este prevăzută atunci când fenomenul este cartografiat), iar pentru a atinge acest nivel de înțelegere cercetarea calitativă îl aduce pe cercetător în fața participanților (ibidem). Precizăm faptul că în cadrul ambelor tipuri de cercetare există subiectivitate (Wisker, 2001).

Cercetarea prin metode mixte include colectarea și analiza datelor cantitative și calitative din cadrul unui singur studiu în care datele sunt colectate prin utilizarea simultană sau secvențială a unor metode variate, precum și atribuirea diferitelor priorități pentru fiecare etapă a cercetării, implicând integrarea datelor și realizarea

uneia sau mai multor etape ale procesului de cercetare. Cercetarea realizată prin metode mixte poate reuni, în diferite etape ale cercetării, tehnici de măsurare cantitativă (de exemplu: experimente și anchete) cu tehnici calitative (Sandelowski, 2000). Designul cercetării prin metode mixte poate fi structurat într-unul dintre cele două moduri fundamentale: modelul mixt – îmbinarea metodelor cantitative și calitative în fiecare etapă a cercetării și metode mixte – planificarea secvențială a etapelor calitative și cantitative în cadrul studiului.

Prezenta cercetare este realizată prin metode mixte – o îmbinare a instrumentelor cantitative și calitative care să permită generalizarea rezultatelor cercetării, precum și o înțelegere profundă a unor problematici (Brayman, 2004; Shkedi, 2003). Cercetarea prin metode mixte este acea cercetare care îmbină două paradigme centrale din domeniul științelor sociale și al educației, respectiv cercetarea cantitativă și cea calitativă în cadrul unui singur studiu. Astfel, se urmărește neutralizarea limitelor fiecărei paradigme de cercetare, exploatarea avantajelor fiecăreia și conturarea unei perspective mai profunde, mai largă și mai bogată asupra cercetării.

În cadrul **primei etape** a acestei cercetări, a fost utilizat chestionarul conceput de Friedman și Fisher's (2003) pentru a măsura atitudinile față de școală și gradul de implicare a părinților. Chestionarul este valid și fidel, fiind utilizat în studii anterioare privind atitudinile părinților și ale profesorilor (ibidem) față de implicarea parentală și față de parteneriatul școală-familie. Chestionarul poate fi utilizat atât pentru identificarea acestor atitudini la profesori, cât și la părinți. De asemenea, permite identificarea atitudinilor acestor două grupuri față de școală și gradul de implicare a acestora în viața școlară. Chestionarul este structurat în două părți: prima parte – referitoare la relațiile de reciprocitate între părinți și școală și a doua parte – referitoare la modalitățile practice de acțiune în relația cu școala. Deoarece cea de-a doua parte nu a fost considerată relevantă pentru analiza atitudinilor părinților și profesorilor, a fost utilizată doar prima parte a chestionarului. Chestionarul a fost distribuit eșantionului de participanți care a fost alcătuit din 80 de părinți ai unor elevi de școală primară, gimnaziu și liceu. De asemenea, au participat la cercetare 25 de profesori care predau în școala primară în care cercetătorul este director. S-a observat că este relevant pentru aceste cadre didactice să ia parte la acest studiu, datorită rolului pe care îl joacă în activitatea școlii în ceea ce privește implicarea, cercetătorul

considerând această participare a profesorilor la cercetare ca pe o oportunitate de a identifica și analiza atitudinile lor, ceea ce ar conduce la colectarea unor date utile în cadrul dialogului profesional față de subiectul studiat. Ulterior completării, chestionarele au fost prelucrate statistic, lucru care a permis formularea întrebărilor pentru interviul semistrukturat, un alt instrument utilizat în prezenta cercetare.

A doua etapă a cercetării a constat în desfășurarea interviurilor de profunzime care au avut drept scop analiza motivelor atitudinilor rezultate din chestionarele aplicate, lucru care ne-a permis să înțelegem la un nivel mai profund percepțiile, gândurile și sentimentele participanților (Tzabar Ben-Yehoshua, 2016). Scopul interviurilor semistrukturate, desfășurate pe un eșantion redus de 10 părinți și profesori participanți, a fost de a consolida rezultatele obținute în urma analizei chestionarelor. Analiza datelor colectate în prima etapă a cercetării s-a realizat statistic și cantitativ pentru a permite generalizarea rezultatelor la o populație mai extinsă. În cea de-a doua etapă, s-a realizat o analiză de conținut, calitativă, pentru a ilustra principalele atitudini conturate în urma interviurilor. În această etapă a fost important ca cercetătorul să înțeleagă la un nivel mai profund sentimentele, gândurile și atitudinile părinților și profesorilor față de implicarea parentală în parteneriatul cu școala (Bryman, 2004; Creswell, 2013). Această paradigmă este congruentă cu întrebările de cercetare.

Tabelul de mai jos prezintă succint designul cercetării:

Tabelul 1. Designul cercetării

Etapele cercetării	Obiective	Participanți	Instrumente de cercetare	Analiza datelor
Prima etapă – cercetare cantitativă	(a) Analiza atitudinilor părinților față de implicarea parentală în școală.	80 de părinți ai unor elevi de școală primară, gimnaziu și liceu.		Analiză cantitativă, analiză statistică.
	(b) Analiza atitudinilor profesorilor față de implicarea parentală în școală.	78 de profesori care predau în învățământul primar, gimnazial și liceal.	Chestionar cantitativ în vederea măsurării atitudinilor părinților și profesorilor față de școală și gradul de implicare a acestora în activitatea școlară (Friedman & Fisher 2003).	

A doua etapă – cercetare calitativă	Înțelegerea la un nivel mai profund și interpretarea atitudinilor părinților și profesorilor care au reieșit în urma aplicării chestionarelor; înțelegerea la un nivel profund a percepțiilor, gândurilor și sentimentelor față de implicare.	5 părinți și 5 profesori.	Interviu semistructurat de profunzime.	Analiză calitativă, analiză de conținut.
A treia etapă – cercetare calitativă	Evaluarea atitudinilor părinților și profesorilor față de subiectul implicării parentale în urma programului de forum de discuții.	Un grup de părinți, aproximativ 25 de părinți. Echipa de management a școlii (director, director adjunct, consilier, 5 profesori).	Forum de discuții între un grup de părinți și o echipă de management a școlii.	Calitativ.

Eșantionul de participanți a inclus 158 de părinți și profesori: 80 de părinți și 78 de profesori. Toți participanții locuiesc într-o localitate mică cu aproximativ 30.000 de locuitori din nordul Israelului. Cercetătorul locuiește, de asemenea, în această localitate și chiar a deținut postul de director în una dintre cele două școli elementare din această localitate. Eșantionul de părinți se caracterizează prin faptul că aceștia au copii de diferite vârste, care studiază la școlile din regiune: școală primară, școală gimnazială și liceu. Părinții participanți la cercetare au avut vârste diferite, tocmai pentru a analiza atitudinile părinților tineri, care sunt la începutul contactului cu sistemul educațional, precum și atitudinile părinților care sunt mai în vârstă și au mai multă experiență privind acest aspect. În plus, a fost posibilă identificarea unei imagini de ansamblu privind atitudinile părinților elevilor din școala primară, gimnaziu și liceu față de implicarea parentală în școală și prin urmare va fi posibil să ne referim la o varietate mare de părinți care au diferite idei și atitudini față de implicarea în școală și față de parteneriatul cu școala.

Eșantionul de profesori se caracterizează prin faptul că aceștia predau elevilor de vârste diferite: nivelul școlii primare, al gimnaziului și al liceului și astfel se întâlnesc cu implicarea parentală în diferite situații și în diferite etape, unele similare, altele diferite. De asemenea, se caracterizează prin faptul că fiecare profesor are propria viziune față de tema luată în studiu. O parte dintre profesorii participanți la prezenta cercetare au experiență redusă în această profesie, în timp ce alții au o vastă experiență, ceea ce ne permite să obținem o imagine de ansamblu privind atitudinile

profesorilor față de implicarea în școală și față de parteneriatul cu școala. În plus, faptul că profesorii predau unor elevi de vârste diferite ne va permite să ne formăm o perspectivă privind modalitatea în care percep cei care predau elevilor de vârste mai mici fenomenul implicării parentale, de exemplu, în comparație cu cei care predau unor elevi de vârste mai mari. Am considerat interesantă analiza și comparația atitudinilor în raport cu aceste criterii. Acest lucru a fost luat în considerare și în cazul părinților, în sensul în care am dorit să identificăm dacă atitudinile față de implicare ale părinților copiilor de vârste mai mari sunt aceleași sau sunt diferite de cele ale părinților copiilor de vârste mici. Aspectul referitor la vechimea cadrelor didactice este de asemenea relevant, de aceea au fost comparate atitudinile profesorilor aflați la începutul carierei didactice cu cele ale profesorilor cu o vastă experiență în domeniu. Marea varietate a variabilelor existente la nivelul eșantionului de participanți, atât în privința părinților, cât și în cea a profesorilor, este deosebit de importantă pentru analiza rezultatelor obținute și pentru extragerea concluziilor.

Cinci părinți și cinci profesori au fost selectați pentru a participa la interviurile semistructurate de profunzime. Părinții care au participat la aceste interviuri au avut vârste diferite, iar copiii lor studiau atât la școala primară, cât și la gimnaziu și liceu. De asemenea, acești părinți au fost atât de gen feminin, cât și masculin și au atitudini diferite față de implicarea parentală. Și profesorii participanți la interviuri au fost diferiți, predând la elevi de diferite vârste și fiind atât cadre didactice debutante, cât și cadre didactice cu experiență în domeniu. Atitudinile acestora față de implicarea parentală sunt, de asemenea, diferite. Acest grup a fost ales pentru a participa la interviuri cu scopul de a obține informațiile necesare realizării cercetării și pentru a observa opiniile diferitelor persoane participante, informațiile pe care acestea le dețin în raport cu tema studiată.

Cercetarea realizată prin abordarea cantitativ-pozitivistă presupune utilizarea unui eșantion de participanți selectat aleatoriu. „Caracterul aleatoriu“ reprezintă un concept statistic util în cercetările cu un număr mare de participanți. În cercetarea constructivistă, calitativă, utilizarea unui eșantion statistic aleatoriu nu este relevantă. Astfel, eșantionul de intenționalitate este considerat potrivit pentru că presupune selecția participanților care reprezintă cel mai bine populația din cadrul căreia fac parte și permite astfel identificarea unor informații referitoare la fenomenul studiat (Mason, 1996).

II.2. Experimentul pedagogic

II.2.1. Etapa pre-experimentală

Leadershipul nu reprezintă preocuparea unei singure persoane. Leadershipul înseamnă construirea unui angajament comun și creșterea unei echipe de conducere (Fundatia Wallace, 2008). Publicul și factorii decizionali au numeroase așteptări de la școală. Școlile trebuie să: (a) acționeze astfel încât să crească rezultatele elevilor, (b) să dezvolte un climat educațional bazat pe grija și preocuparea pentru individ și pe dialogul între profesori, între profesori și elevi, între elevi și între școală și elevi, (c) să activeze procesele educaționale, predarea-învățarea-evaluarea, direcționându-le înspre individ și dezvoltarea cognitivă, intrapersonală, interpersonală și senzorio-motrică a acestuia.

Aceste așteptări și solicitări se adresează în primul rând directorilor de școli. Cu toate acestea, directorii nu pot să răspundă acestor solicitări singuri. Într-un document realizat de Karen Welles (Fundatia Wallace, 2008), privind formarea directorilor de școli în vederea conducerii școlilor în perioada contemporană, se menționează că pentru o perioadă foarte lungă de timp s-a așteptat ca directorul unei școli să se comporte precum un „supererou sau ca un maestru-meșter individual” (Fundatia Wallace, 2008). Cercetătorii specifică faptul că rezultatele cele mai bune și eficiente ale elevilor vor fi obținute atunci când profesorii lucrează împreună, învață împreună, propun îmbunătățiri și schimbări ca și garanție a optimizării predării. În raport cu rezultatele cercetărilor anterioare (ibidem) și cu experiența acumulată în acest domeniu, s-a constatat că există o creștere a conștientizării faptului că garanția succesului școlilor și răspunsul solicitărilor menționate mai sus reprezintă o sarcină comună mai multor persoane. Astfel, directorii trebuie să dezvolte școlile ca și comunități de învățare, să creeze și să cultive angajamente comune și să promoveze autoritatea în vederea optimizării învățării și să disemineze munca în rândul echipelor și grupelor de lucru. Ca și parte a politicilor școlare, reprezentanții conducerii din partea părinților reprezintă, de asemenea, o echipă de lucru, iar a lucra cu ei în mod transparent conduce la un angajament pentru îmbunătățirea și promovarea implicării parentale în școală ca și parte a creării unui climat școlar optim. Desigur, toate acestea trebuie realizate într-un proces comun de construire a parteneriatului. Astfel, întâlnirile între grupul reprezentanților părinților și echipa de management a școlii au fost structurate sub forma unui calendar școlar (Fundatia Wallace Foundation (2008),

A deveni lider: pregătirea directorilor de școli pentru școala contemporană (<http://www.Wallacefoundation.org/Pages/default.aspx>).

În plus, în timpul cercetării noastre, în timpul realizării interviurilor și după acestea, a fost desfășurat un experiment la nivelul grupului de reprezentanți ai părinților din școală. Din acest grup au făcut parte 25 de părinți (2-3 părinți reprezentând fiecare clasă). Acest grup își alege câțiva reprezentanți la începutul fiecărui an școlar (în raport cu Circulara Directorului General, <http://cms.education.gov.il>), care vor reprezenta părinții din întreaga școală. În acest an, planul de activitate al școlii a inclus ca și obiectiv promovarea participării părinților ca și bază pentru atmosfera școlară optimă. Aceasta este totodată unul dintre scopurile Ministerului Educației și a fost ales de către conducerea școlii să fie unul dintre obiectivele instituției. În vederea atingerii acestuia, s-a constituit un plan de activitate pentru diferitele tipuri de întâlniri cu liderii părinților. La aceste întâlniri au luat parte membrii conducerii școlii, respectiv directorul, directorul adjunct, consilierul școlar și șefii de catedră sau coordonatorii (catedra de limbi, catedra de TIC, coordonatorul activităților extrașcolare și cel al educației sociale).

II.2.2. Etapa experimentală

La fiecare două luni, pe tot parcursul anului școlar, echipa de management a școlii s-a întâlnit cu reprezentanții părinților în cadrul unor forumuri de discuții, care au inclus: raportarea și discuții privind activitățile aflate în derulare, precum și discuții referitoare la aspecte importante menționate de conducerea școlii și de părinții participanți. Ultima parte a fiecărei întâlniri a făcut referire la implicarea parentală și a inclus informații din literatura de specialitate care tratează acest subiect, precum și propuneri operaționale pentru implementarea în școală a implicării parentale. În cadrul acestor forumuri, părinților le-au fost expuse informații din literatura de specialitate referitoare la fenomenul implicării parentale în Israel și în alte state, importanța acestuia, motivele implementării și modalitățile de realizare a unei implicări parentale optime atât din punctul de vedere al profesorilor, cât și din cel al părinților.

II.3. Etapa post-experimentală

Scopul acestor forumuri de discuții a fost de a observa dacă expunerea părinților și profesorilor la informații și împărtășirea unor informații cu aceștia,

informații preluate din literatura de specialitate, va influența atitudinile acestora față de implicarea parentală în școală. Se poate afirma că atitudinile părinților și profesorilor au fost evaluate concomitent cu derularea acestui program în școală.

CAPITOLUL III: REZULTATE

III.1. Rezultatele obținute în raport cu prima întrebare de cercetare și cu prima ipoteză a cercetării

Atitudinile profesorilor și părinților față de implicarea parentală în școală

În prima etapă a analizei datelor colectate prin intermediul chestionarelor cu întrebări închise, am considerat relevant să luăm în considerare atitudinile părinților și profesorilor care au fost, în medie, identificate în urma răspunsurilor primite la întrebările din chestionar. Ulterior s-a realizat un test t pentru eșantioane independente, în care părinții au fost comparați cu profesorii. Rezultatele obținute au fost ne semnificative. Nu au fost identificate diferențe între atitudinile părinților ($M=4.27$, $S.D. =0.48$) și cele ale profesorilor ($M=4.17$; $S.D. = 0.51$): $t(156) = 1.314$, $p=0.191 >0.05$.

Aceste rezultate infirmă prima ipoteză a cercetării în raport cu care am considerat că există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de implicarea parentală în școală. În realitate, aceste diferențe nu au fost identificate, iar rezultatele obținute au fost foarte surprinzătoare.

Exemple ale unor afirmații sunt prezentate mai jos:

Tabelul 2. Atitudinile profesorilor față de implicarea parentală - interviuri

Motive pentru implicarea în viața școlii	
Profesor 1	<i>„În momentul în care copilul știe că părinții lui sunt implicați în viața școlară, are puterea și voința de a avea succes și de a experiența succesul.”</i>
Profesor 2	<i>„Atunci când un copil primește mesajul că părintele este în contact cu școala, are mai multă încredere în sine și manifestă dorința de a progresa.”</i> <i>„Din experiența mea am constatat că este important pentru copii să le transmitem părinților ce fac ei la școală.”</i>
Profesor 5	<i>„Implicarea parentală este foarte importantă, în primul rând, pentru elevi. În momentul în care există implicare parentală, aceștia se străduie mai mult să studieze, iar acest lucru îi ajută, de asemenea, din punct de vedere social.”</i> <i>„Atunci când părintele este conștient de dificultățile de învățare ale copilului său și își ajută copilul cooperând cu școala, contribuie la progresul copilului</i>

	<p>și îl ajută pe acesta.”</p> <p>„Dacă părinții sunt incluși în proces și dacă li se acordă putere, în sensul în care ei sunt capabili să ajute și să contribuie în cadrul clasei din care face parte copilul lor, atunci părinții sunt extrem de satisfăcuți și cooperează, iar rezultatul se vede la nivelul copiilor.”</p>
Perspectivă privind implicarea parentală	
Profesor 1	<p>„Cred că părinții ar trebui să fie foarte implicați. În cazul meu, îi informez cu privire la aproape orice, orice are legătură cu învățarea și aspectele sociale legate de copii. Implicarea parentală poate conduce la progresul copiilor.”</p> <p>„Un părinte nu ar trebui implicat pentru a-și ajuta copilul, ci pentru ca întreaga școală să beneficieze ca urmare a implicării sale.”</p> <p>„Părinții doresc să fie implicați în primul rând datorită dorinței lor de a ști în orice moment ce face copilul lor la școală. Ca mamă, aș putea spune că mi-aș dori să știu ce se întâmplă cu fiul meu la școală. Această dorință indică asumarea responsabilității, dorința de a coopera cu școala, ceea ce este în beneficiul copilului meu.”</p> <p>„Dă putere personalului și îl motivează să lucreze.”</p>
Profesor 2	<p>„Este important ca părinții să fie implicați pentru că, la sfârșitul zilei, este vorba despre copilul lor în școală și cooperarea cu școala îl va ajuta pe copil să progreseze în toate domeniile. Există o legătură între ceea ce se întâmplă la școală și ceea ce se întâmplă acasă, iar atunci când există comunicare, există o continuitate a ceea ce are loc la școală.”</p> <p>„Implicarea parentală contribuie la toate nivelurile – elev, părinte, clasă și școală, cu condiția să fie respectuoasă și pozitivă.”</p>
Profesor 5	<p>„Este foarte important ca părinții să fie implicați, copiii lor sunt mai presus de orice, vrem, în aceeași măsură, ca aceștia să aibă succes.”</p> <p>„Părinții care nu doresc să fie implicați și nu interacționează pentru binele copiilor lor, manifestă o formă de neglijență.”</p> <p>„Incluziunea îi face pe părinți să se simtă necesari, importanți, să simtă că opiniile lor sunt luate în considerare, iar apoi aceștia cooperează și, de fapt, sunt implicați în ceea ce se întâmplă la școală.”</p>

Rezultatele cercetării arată că profesorii recunosc importanța implicării parentale, percep acest lucru ca fiind esențial pentru progresul fiecărui copil și al școlii ca și organizație. Implicarea parentală este percepută de părinți ca fiind esențială pentru succesul personal și organizațional, iar profesorii consideră implicarea parentală ca fiind importantă pentru că le oferă putere profesorilor, aceștia simțind că munca și investițiile lor sunt observate și exprimate în succesul copiilor, în dezvoltarea emoțională, comportamentală, socială și cognitivă a acestora. Acest succes este, în final, și succesul școlii.

III.2. Rezultatele obținute în raport cu a doua întrebare de cercetare și cu a doua ipoteză a cercetării

Există diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de implicarea parentală în școală și dacă da, care sunt aceste diferențe? Această întrebare a fost investigată prin intermediul chestionarului cu întrebări închise.

În prima etapă a analizei datelor obținute în urma aplicării chestionarului a fost calculată o notă pentru atitudinile părinților și pentru cele ale profesorilor ca și scor mediu pentru toate întrebările. Ulterior, s-a realizat un test t pentru eșantioane independente în care părinții au fost comparați cu profesorii. Rezultatele testului nu au fost semnificative: nu a fost identificată nicio diferență între scorurile atitudinilor părinților ($M=4.27$, $SD = 0.48$) și cele ale atitudinilor profesorilor ($M=4.17$; $SD = 0.51$); $t(156)=1.314$, $p=0.1919 > 0.05$.

În plus, au fost realizate teste t independente pentru a compara atitudinile celor două grupuri pentru fiecare întrebare în mod separat. În Tabelul 3 sunt prezentate întrebările la care s-a identificat o diferență semnificativă între atitudinile părinților și cele ale profesorilor.

Tabelul 3. Întrebări la care s-au identificat diferențe între atitudinile părinților și cele ale profesorilor

Întrebare	Media		Abaterea standard		Valoarea lui T	Nivel de semnificație
	Părinte	Profesor	Părinte	Profesor		
1. Este foarte important ca părinții să fie conștienți de toate problemele de disciplină ale elevilor și de violența în școală.	4.13	3.51	1.17	1.28	3.14	0.002
2. Este foarte important ca părinții să obțină rezultatele feedback-ului oferit la școală.	4.23	3.81	1.11	1.14	2.33	0.021
3. Este foarte important ca părinții să fie conștienți de problemele în ceea ce privește violența, existente în clasa copilului lor.	4.80	4.37	0.49	0.84	3.91	0.000

4. Este foarte important ca părinții să fie conștienți de lipsa de respect manifestată față de profesori în clasa copilului lor.	4.65	4.33	0.62	0.80	2.78	0.006
5. Este foarte important ca părinții să accepte comportamentul profesorului din clasă (mod de a vorbi, relațiile cu elevii, etc.).	4.83	4.40	0.41	0.92	3.76	0.000
6. Este foarte important ca părinții să fie conștienți de relația între profesor și copilul lor.	4.93	4.71	0.31	0.65	2.72	0.008

Figurile 3 – 5 ilustrează grafic rezultatele.

Figura 3 prezintă răspunsurile la întrebarea (1) „Este foarte important ca părinții să fie conștienți de toate problemele de disciplină ale elevilor și de violența în școală.” și (3) „Este foarte important ca părinții să fie conștienți de problemele în ceea ce privește violența, existente în clasa copilului lor.”

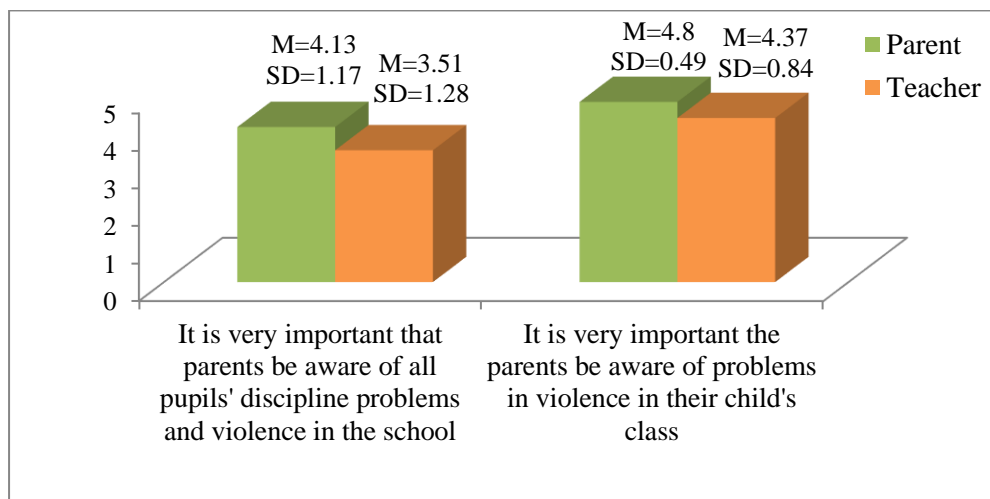

Figura 3: Răspunsurile întrebărilor 1 (disciplina) și 3 (violența)

Se poate observa că răspunsurile oferite de părinți au un scor mai mare în comparație cu cel înregistrat în cazul profesorilor. Cu alte cuvinte, în cazul acestor itemi ai chestionarului există o diferență între răspunsurile oferite de părinți și cele oferite de profesori. Părinții au considerat că este mai important, în comparație cu profesorii, ca ei să fie conștienți de problemele de disciplină și de aspectele legate în

general de violența în școală și în mod particular, de legătura dintre copilul lor și aceste fenomene.

În figura 4 sunt centralizate răspunsurile primite la întrebarea (5) „Este foarte important ca părinții să accepte comportamentul profesorului din clasă (mod de a vorbi, relațiile cu elevii etc.)” și (6) „Este foarte important ca părinții să fie conștienți de relația între profesor și copilul lor.”

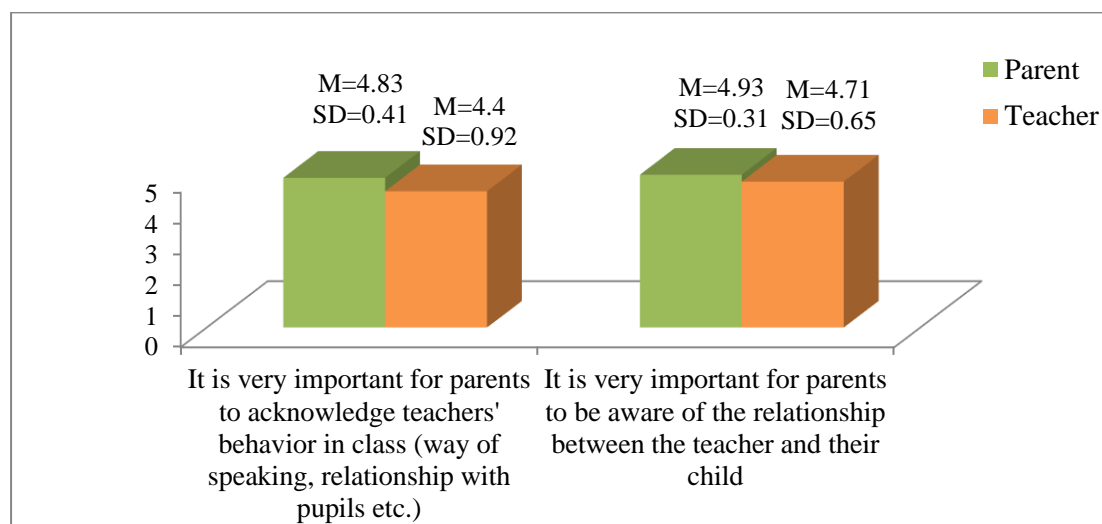

Figura 4. Răspunsurile itemilor 5 (comportamentul profesorului) și 6 (atitudinea profesorului față de copil)

Ca și în figura anterioară, putem observa că scorurile mai mari au fost înregistrate în cazul părinților. Acest rezultat indică faptul că există o dorință puternică a părinților de a se implica în viața școală, în special în cazul acestor aspecte.

Figura 5 prezintă răspunsurile oferite la itemii (2) „Este foarte important ca părinții să obțină rezultatele feedback-ului oferit la școală.” și (4) „Este foarte important ca părinții să fie conștienți de lipsa de respect manifestată față de profesori în clasa copilului lor.”

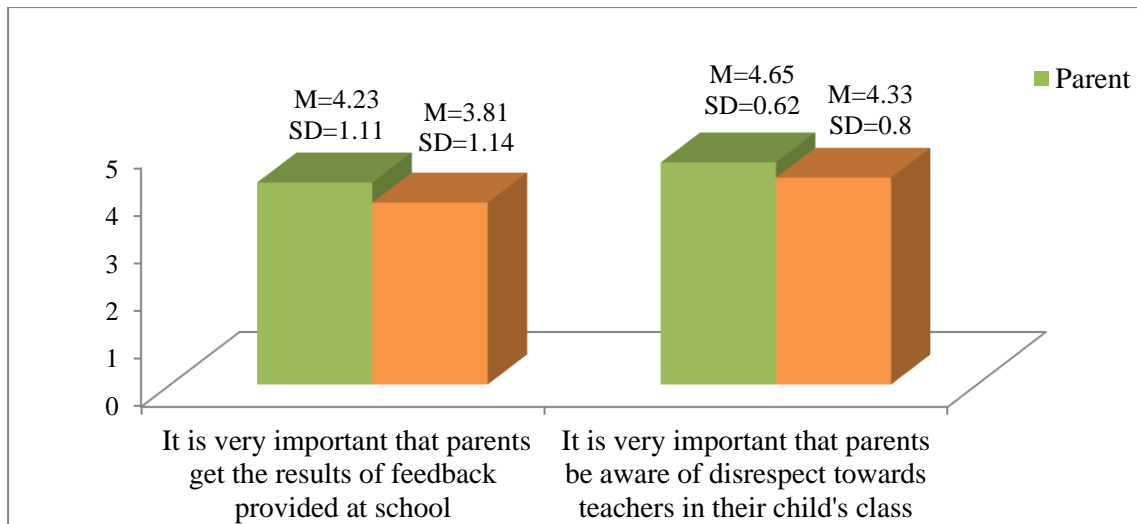

Figura 5. Răspunsurile itemilor 2 (feedback) și 6 (lipsa de respect față de profesori)

Și în această situație scorurile mai mari au fost obținute la eșantionul de părinți. Părinții consideră implicarea ca fiind mai semnificativă în cazul următoarelor aspecte: a primi feedback de la școală și probleme privind lipsa de respect față de profesori manifestată în clasa din care face parte și copilul lor.

Astfel, în raport cu toate diferențele identificate, putem concluziona că atitudinile (percepția privind importanța conștientizării anumitor aspecte) părinților sunt diferite de cele ale profesorilor, fapt ce rezultă și din analiza rezultatelor chestionarului (pentru întrebările prezentate în tabelul de mai sus). Diferența principală între atitudinile părinților și cele ale profesorilor față de implicarea parentală în școală se referă la modalitatea în care percepe fiecare modalitate în care părinții se implică în școală.

III.3. Rezultate obținute în raport cu a treia întrebare de cercetare și cu a treia ipoteză a cercetării

Modalitatea optimă de realizare a implicării parentale și a implicării profesorilor în școală – rezultatele analizei de conținut

Tabelul 4. Atitudinile părinților față de implicarea parentală – analiză de conținut

Motivele implicării în viața școlară	
Părinte 2	<i>„Copiilor le place ceea ce le este familiar și atunci când părinții interacționează cu personalul, cu direcțiunea școlii, determină formarea unui sentiment de securitate la copii, aceștia se simt mai confortabil și consideră că este plăcut și bine la școală, iar acest lucru are implicații la nivelul rezultatelor lor.”</i>

	<i>„Părinții care doresc succesul copiilor lor sunt implicați în viața școlii la care studiază copiii lor.”</i>
Părinte 6	<p><i>„Un părinte implicat îi oferă copilului sentimentul că are întotdeauna pe cineva pe care se poate baza și susține, de asemenea, creșterea încrederii în sine a copilului.”</i></p> <p><i>„Dorința de a oferi, de a face parte, de a contribui și de a face schimbări îi determină pe părinți să dorească să se implice în viața școlii la care studiază copiii lor. Un copil își privește diferit părintele atunci când știe că părintele său face parte din școală, nu doar copilul și părintele se privesc diferit, ci și ceilalți copii din clasă vor avea o atitudine diferită. Contribuția unui părinte și legătura acestuia cu școala vor susține copilul.”</i></p> <p><i>„Copilul unui astfel de părinte va avea încredere în sine, va fi susținut social și chiar se va simți mândru. Ceilalți elevi vor fi încurajați să își convingă părinții să se implice datorită contribuțiilor pe care implicarea parentală le are pentru copil.”</i></p>
Părinte 8	<p><i>„Părinții ar trebui să fie implicați în viața școlii la care studiază copiii lor pentru că există o dorință naturală a părinților de a ști ce se întâmplă cu copilul în timp ce acesta este la școală. Deși nu toți părinții sunt la fel ... părinții sunt implicați în raport cu ideologia lor privind educația copiilor lor și chiar și firea părinților influențează gradul și natura implicării acestora. Implicarea parentală contribuie la obținerea de către copii a celei mai bune educații.”</i></p> <p><i>„Un părinte trebuie să fie implicat pentru a dezvolta încrederea în sine a copilului său. Un copil puternic este unul care dobândește instrumentele necesare pentru a avea succes în viață.”</i></p>
Părinte 4	<p><i>„Este foarte important pentru părinți să fie implicați în viața școlară a copiilor lor. Pentru un copil, este important să știe că părinții săi sunt familiarizați cu ce trăiește el la școală și că există cineva la care poate veni pentru a discuta ... copiii se confruntă cu multe lucruri .. un copil trebuie să știe că are un părinte în spatele lui. Un părinte care nu este personal implicat în viața copilului său, își va pierde copilul în final.”</i></p> <p><i>„În ultimii ani s-a redus autoritatea părinților și cea a profesorilor, iar acest fapt a condus la o supra-implicare parentală cauzată de absența transparenței la nivelul școlii și de faptul că se obișnuiește ca multe informații să nu fie transmise părinților. Atunci când informația va fi transmisă deschis de către școală, implicarea va fi diferită.”</i></p>
Părinte 7	<i>„Sunt interesat să mă implic în beneficiul copiilor, pentru a fi sprijinul lor, pentru că în contextul educațional din Israel există probleme care nu sunt întotdeauna rezolvate în timp real, iar sistemul educațional nu înțelege mereu nevoile elevilor săi.”</i>
Perspective privind implicarea parentală	
Părinte 2	<p><i>„Există un triunghi profesor-părinte-elev și este important ca acest triunghi să existe în beneficiul copiilor noștri.”</i></p> <p><i>„Implicarea parentală depinde de tipologia părintelui. Dacă un părinte dorește să știe și este interesat să cunoască ce se întâmplă cu copilul său, atunci se va implica în ceea ce privește copilul său și apoi se va implica în general, la nivelul școlii.”</i></p>
Părinte 8	<p><i>„Părinții trebuie să se implice foarte mult.”</i></p> <p><i>„Este foarte important, fără echivoc, ca un părinte să fie implicat. Un părinte implicat veghează la binele unui copil.”</i></p>
Părinte 7	<i>„Părinții trebuie să fie implicați, dar să nu intervină. Implicarea parentală poate conduce la progres în cazul unui copil care are diferite dificultăți și uneori, prin diferite acțiuni, poate conduce la introducerea unor proiecte în sistemul educațional și</i>

	<p>uneori, implicarea se poate realiza chiar și prin a ajuta profesorii dacă aceștia doresc.”</p> <p>„Este important și dezirabil ca un părinte să fie implicat în școală mai ales dacă are intenții bune în vederea dezvoltării comunicării cu școala.”</p>
Modalități de implicare	
Părinte 2	„După părerea mea, nu există diferențe între părinți și profesori în privința perspectivei asupra implicării parentale, părinții și profesorii au interese comune privind acest subiect, în ciuda faptului că multe aspecte sunt dependente de personalitatea părinților sau a profesorilor.”
Părinte 6	<p>„Gradul de implicare parentală depinde de 'crezul' conducerii școlii. În relațiile transparente implicarea parentală este în general crescută, dar dacă managementul nu este dispus să împărtășească și să ofere părinților sentimentul că ei pot să contribuie, atunci gradul implicării va fi scăzut.”</p> <p>„Un părinte poate fi implicat în orice domeniu în care poate ajuta. Părinții cu experiență într-un anumit domeniu pot contribui în raport cu acest lucru, în raport cu expertiza lor, la activitățile desfășurate la clasă, prin prezentări în acel domeniu, prin voluntariat în activitatea unei clase sau a întregii școli, pot să însoțească elevii în excursii sau să organizeze serate.”</p> <p>„Din punctul de vedere al școlii se poate afirma că aceasta își deschide porțile tuturor părinților care doresc să se implice și să ajute. Un părinte poate să ajute la clasă în care studiază copilul său, poate fi însoțitor în diferitele călătorii ale elevilor organizate de școală, poate organiza petreceri, activități pentru clasa din care face parte copilul său sau poate realiza alte acțiuni, solicitate de profesori.”</p> <p>„Există părinți care consideră că intervin, sunt implicați, dar nu este în regulă”</p>
Părinte 7	„Părinții care doresc să fie implicați se pot implica în chestiuni precum siguranța în școală, activitățile culturale desfășurate în beneficiul elevilor, problemele de disciplină, climatul școlar, ajutorarea familiilor care au nevoie de ajutor.”

CAPITOLUL IV: CONCLUZII

Rezultatele cercetării ne-au permis să construim un model pentru realizarea unei implicări optime sub forma **MIPO (Modelul Implicării Parentale Optime)**.

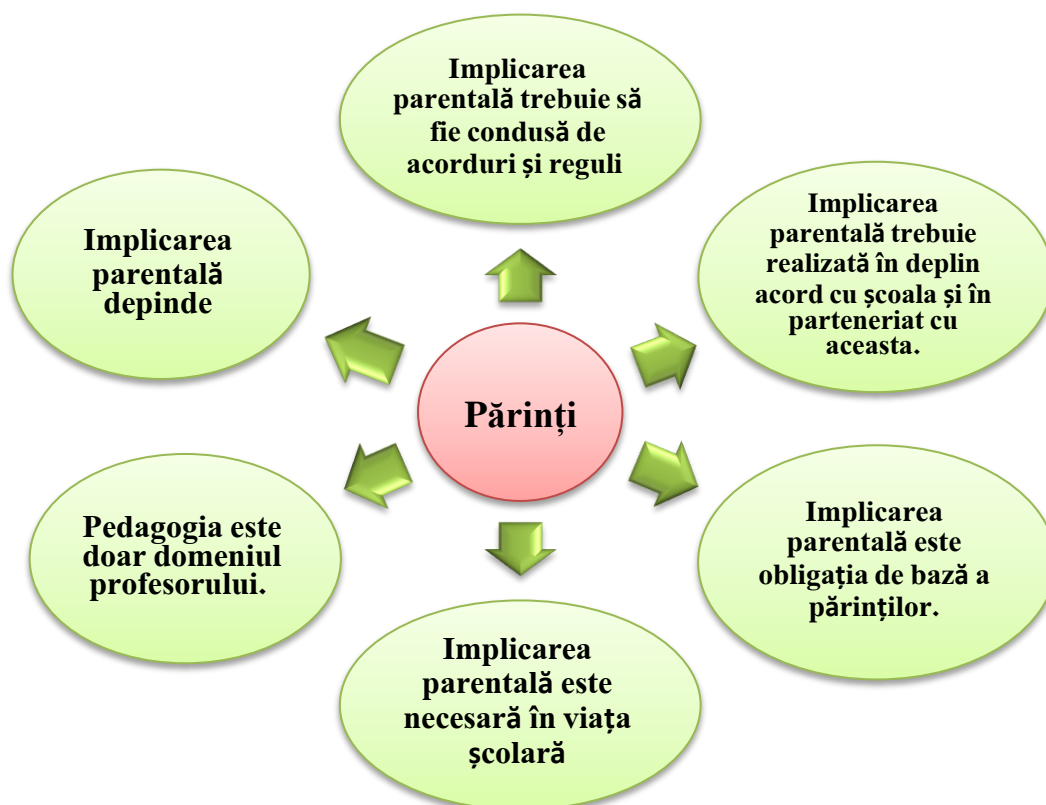

Figura 6. Modelul implicării parentale optime (MIPO)

Rezultatele cercetării ne-au permis construirea unui model care prezintă conceptele părinților privind implicarea parentală în școală, dar și viziunea cadrelor didactice față de acest subiect și elementele comune celor două perspective. Aceste concepte reflectă atitudinile părinților și profesorilor față de implicarea parentală. În raport cu acestea se poate structura un parteneriat optim între părinți și profesori. Structurarea acestui parteneriat este un proces dinamic care presupune ca ambele părți să fie sensibile față de partenerii lor și implică învățarea despre abilitățile de autoobservare. Declararea unui angajament față de parteneriat este doar primul pas dintr-un lung proces de parcurgere a etapelor parteneriatului „escalator”.

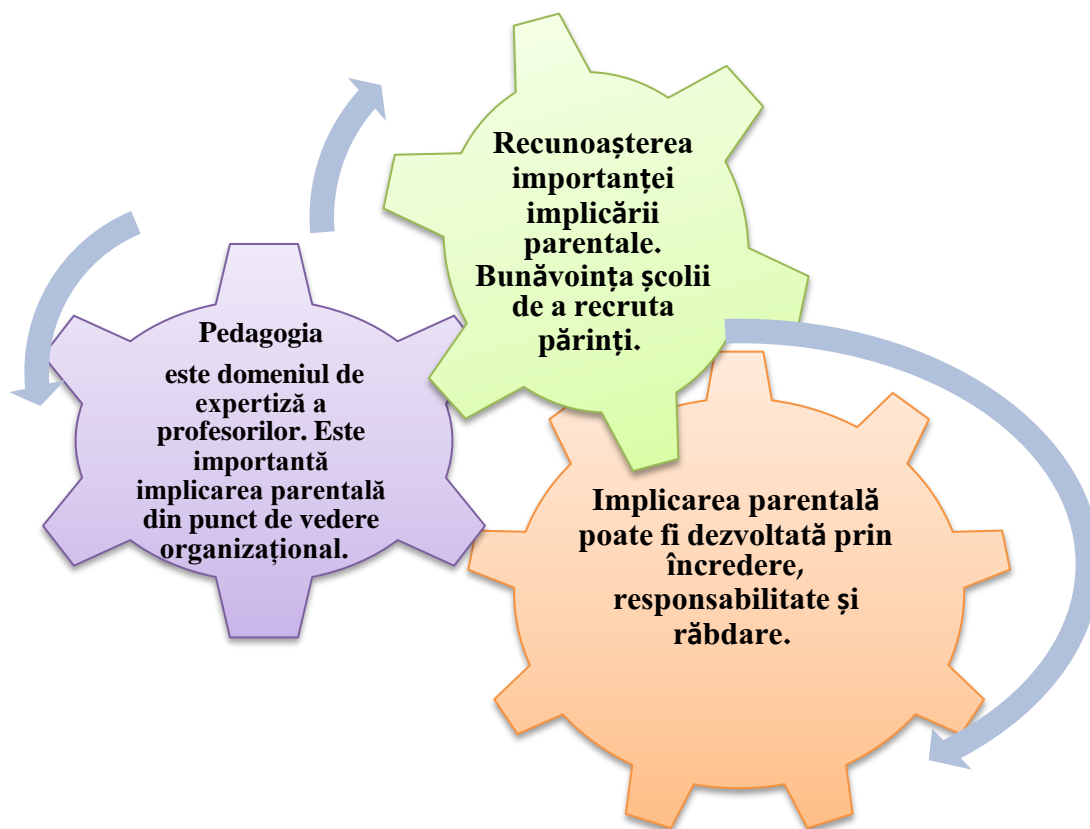

Figura 7. Modelul parteneriatului „escalator”

În plus, programul experimental a demonstrat faptul că structurarea unui program de lucru cu reprezentanții părinților, în special, respectiv cu părinții tuturor elevilor, în general, care urmărește atingerea obiectivelor școlii și planul anual de activitate al acesteia, conduce la consolidarea relațiilor părinte-profesor, a modului în care profesorii percep problematica implicării parentale și mai mult, contribuie la realizarea unui parteneriat optim între părinți și profesori.

IV.1. Implicații practice ale cercetării

Prezenta cercetare a pornit de la premisa conform căreia implicarea părinților în procesul învățării copiilor lor reprezintă un factor care influențează pozitiv succesul școlar al copiilor. Rezultatele cercetării ne permit să propunem următoarele recomandări pentru practica educațională:

1. Este necesar să se instituie și să se promoveze un dialog continuu între părinți și profesori. Directorii de școli ar trebui să fie responsabili de acest aspect, având în vedere că în atribuțiile lor intră conștientizarea importanței implicării parentale în școală și construirea unui cadru organizatoric care să permită implicarea parentală

optimă în școală. Expresia practică a construirii acestor canale de comunicare eficientă se concretizează în pagini de informare pentru părinți, întâlniri între părinți, profesori și elevi, crearea unui limbaj comun, 'coduri interne', disponibilitatea de a expune în discuții punctele slabe și subiectele care ridică probleme.

2. După cum am specificat și în cadrul modelului propus, există posibilitatea comunicării între părinți și profesori prin consolidarea încrederii, prin fundamentarea ei pe recunoașterea obiectivelor comune, bunăvoința tuturor partenerilor de a realiza o implicare optimă, în care fiecare are un rol în raport cu talentele și abilitățile sale și ambele părți beneficiază de asumarea și îndeplinirea acestui rol. Expresia practică a acestui lucru se referă la o clarificare a rolurilor partenerilor, în sensul în care profesorii doresc să știe că părinții nu vor depăși anumite limite ale școlii, iar părinții doresc să înțeleagă angajamentul pe care și-l iau. Reprezentanții instituțiilor (la nivel regional sau național) sunt interesați să stabilească anumite limite ale acestui proces, precum faptul că managementul se realizează în acord cu regulamentul Ministerului Educației, iar în calitate de reprezentanți ai interesului publicului larg, să asigure obiectivitatea procesului de muncă și a rezultatelor. O altă variantă de exprimare practică se referă la definiția generală a modelelor de parteneriat, precum: care sunt deciziile luate împreună și când este una dintre părți îndreptățită să acționeze separat.

În plus, formarea profesorilor ar trebui luată în considerare ca și parte a dezvoltării profesionale a acestora în raport cu subiectul realizării comunicării optime părinte-profesor, în sensul că nu toți profesorii știu întotdeauna cum să realizeze acest lucru și care ar fi modalitatea optimă de a comunica cu părinții.

În perioada postmodernă este posibilă realizarea unui training parental privind subiectul cercetării, prin invitarea părinților la lectorate, la care să participe și profesorii, ceea ce poate conduce la dezvoltarea unei culturi a implicării optime părinte-profesor.

În concluzie, provocarea realizării unui parteneriat educațional este deocamdată de preferat în schimbul prețului personal și social plătit pentru retragerea, înstrăinarea și ostilitatea dintre părinți, educatori, copii, instituție și întreaga comunitate.

IV.2. Contribuții teoretice și practice la dezvoltarea cunoașterii

Prezenta cercetare este o pledoarie pentru importanța implicării parentale în viața copiilor și pentru importanța legăturii dintre familie și școală pentru dezvoltarea copilului. Rolul părinților în contextul educației oferite copiilor lor la școală este mult mai semnificativ în comparație cu ceea ce este acceptat în societate, în general, deși înțelegerea locului părinților în sistem devine tot mai clară. Părinții și profesorii trebuie să recunoască importanța acestei legături și să promoveze cooperarea pentru starea de bine și pentru dezvoltarea copilului, precum și pentru viitoarea societate ca și întreg.

La nivel teoretic, prezenta cercetare ne ajută să înțelegem atitudinile părinților și atitudinile profesorilor față de structurarea optimă a unui parteneriat între părinți și profesori în cadrul școlii, cu toate dificultățile care decurg din acest parteneriat, dar și cu toate modalitățile de a le face față. În plus, creșterea gradului de conștientizare a înțelegerii acestor perspective ne va permite să facem față mai bine dificultăților menționate. Cercetarea noastră poate contribui la dezvoltarea unor principii, poate fi utilă pentru echipele de management ale școlilor, pentru profesori și părinți. De asemenea, subiectul cercetării va interesa cu siguranță profesorii și părinții, în general, fapt care va genera contribuții ulterioare față de nivelul atins de noi. Ca atare, am propus modelul MIPO (Modelul implicării parentale optime). Acest model constituie o contribuție la nivelul cunoașterii teoretice în domeniul implicării parentale în viața școlară.

Cu alte cuvinte, cercetarea realizată de noi adaugă la cunoașterea existentă în domeniu, respectiv Teoria dimensiunilor parteneriatului a lui Epstein (1997), Teoria identificării și vigilenței a lui Fishman și Fisher (2002), Teoria efectului a lui Hoover și Dempsey (2009), Teoria ușii închise/ușii deschise și Teoria echilibrului a lui Friedman (2010). În plus, modelul parteneriatului „escalator” și modelele parteneriatului optim propuse în prezentul studiu acoperă decalajul existent la nivelul cunoașterii în domeniul implicării parentale, bazându-se pe rezultatele cercetării și asigurând caracterul original și inovator al cercetării.

La nivel practic, a fost dezvoltat un model inovator, original, derivat din prezenta cercetare care ar putea fi util directorilor, echipelor de management și personalului didactic în realizarea implicării parentale optime în școală. Modelul este

unul practic și poate ghida profesorii și părinții în implementarea implicării optime în școală. De asemenea, implicațiile practice pot determina schimbări ale politicii dezvoltării profesionale a profesorilor și părinților, astfel încât Ministerul Educației să construiască diverse contexte în care profesorii și părinții să învețe cum se poate realiza implicarea parentală optimă în școală.

IV.3. Direcții viitoare de cercetare

Prezenta cercetare a studiat atitudinile părinților și profesorilor față de implicarea parentală în școală (școala primară, gimnazială și liceu). Din punct de vedere practic, a fost studiat nivelul implicării parentale din punct de vedere atitudinal. Astfel, cercetările viitoare în acest domeniu ar putea avea în vedere modalitatea în care este implementat procesul creării parteneriatului între părinți profesori.

De asemenea, în această cercetare a fost propus un nou model pentru realizarea implicării parentale optime în școală. Cercetările ulterioare ar putea studia eficiența modelului propus în prezenta lucrare, MIPO și a efectelor sale asupra competențelor de a promova implicarea parentală optimă în școală.

O altă direcție viitoare de cercetare a subiectului implicării parentale se referă la construirea unui cadru pentru formarea profesorilor pe problematica implicării părinte-profesor și pentru politicile de dezvoltare profesională a profesorilor.

BIBLIOGRAFIE

- Bryman, A. (2004). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design, qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th Edition). Sage Publication, Inc.
- Epstein, J. (1997). *Engaging the community to support student achievement*. ERIC Digest.
- Friedman, Y. (1990). *Community School – Theory and Practice*. Jerusalem: Magnes. (In Hebrew).
- Friedman, Y., & Fisher, Y. (2002). Identification and alertness: basics in the parental involvement in schoolwork. *Iyunim Beminhal Uveirgun Hachinuch*, Volume 26, 7-34. (In Hebrew).
- Friedman, Y., & Fisher, Y. (2003). *Parents and School: attitudes and level of involvement. questionnaire for parents' self-report*. Jerusalem: Henrietta Szold Institute for Research in the Behavioral Science. (In Hebrew).
- Friedman, Y., & Fisher, Y. (2003). *Parents and School. Attitudes and Involvement*. Jerusalem: Szold Institute. (in Hebrew).
- Friedman, Y. (2010). *Parents–school relationship in Israel*. Background Review for an Initiative. (In Hebrew).
- Goldberger, D. (1996). Involvement and participation in modern society. *Chinuch Hityashvuti*, 29,
- Hoover-Dempsey, K. V., Whitaker M. C., & Ice C. L. (2009). Motivation & commitment to family school partnerships. In Christenson, S. L., & Reschly, A. L. (Eds.), *Handbook of School–Family Partnerships*. 3-29. New York, NY: Routledge.
- Lazer, A., Guttman, J., & Margalit, T. (2000). Students preferred level of parental involvement in school. *Education and Society*, 18(1). 99-111.
- Mason, J. (1996). Linking qualitative and quantitative data analysis. In Bryman, A., & Burgess, R. G. (Eds.), *Analyzing quantitative data*. 89-110. London: Routledge.
- Sandelowski, M. (2000). Whatever happened to qualitative description? *Research in Nursing & Health*, [Volume 23, Issue 4](#), 334-340, August 2000.
- Shamai, L. (2008). *Attitudes of elementary school teachers towards parental involvement in school*. Tel Aviv: Levinsky College of Education. (In Hebrew).

Shkedi, A. (2003). *Words of meaning: qualitative research theory and practice*. Tel Aviv University. (In Hebrew).

Stein, M., & Harpaz, Y. (Eds). (1995). *Community school – an involving discussion*. Jerusalem: Israel Associations of Community Centers. (In Hebrew).

Tzabar Ben Yeshua, N. (2016). *Traditions and trends in qualitative research: perceptions, strategies and research tools*. 1-200. Tel Aviv: Mofet Institute. (in Hebrew).

Wisker, G. (2001). *The postgraduate research handbook*. Palgrave.

Surse online:

<http://www.Wallacefoundation.org/Pages/default.aspx>